

Blatnický

Září 2001

Ročník VI.

Číslo 22

zpravodaj

Dočtete se - z obsahu čísla:

- ❖ Úvodní zamyšlení
- ❖ Informace OÚ
- ❖ Historie obce
- ❖ Blatnická kronika
- ❖ Půdy vydávají...
- ❖ Z historie katastru ...
- ❖ Kronika vinného sklepa
- ❖ Kultura
- ❖ Sport
- ❖ Společenská kronika
- ❖ Inzerce
- ❖ Křížovka

Po devětatřiceti letech vzešel z Blatnice nový farář. Spolu s novoknězem Františkem Bezděkem (uprostřed) sloužili mši na kopci svatého Antonínka místní farář Grzegorz Kotynia (vpravo) a provinciál salesiánů Jan Komárek.

Foto: Lenka Fojtíková

Vydává Obecní úřad Blatnice pod Sv. Antonínkem * 850 výtisků * Řídí redakční rada: šéfredaktor - Josef Vavřík, členové redakce - Bohumil Petratur, Josef Bogar, Ladislav Vyskočil, Lenka Fojtíková * Inzerce tel.: 0631 / 331276

Vytisknuto u vydavatelství neperiod. tisku F.Z.CH., tel.: 0631 / 323749

Povolena Ministerstvem kultury ČR pod reg. číslem - MK ČR E12385. Vychází čtvrtletně. Redakce si vyhrazuje právo na krácení příspěvků. Uveřejněné názory a stanoviska nejsou vždy totožné s názory redakce.

ÚVODNÍ ZAMYŠLENÍ

ÚVODNÍ ZAMYŠLENÍ

Dlouho jsem přemýšlel o dnešním zamyšlení, než jsem se rozhodl napsat tyto řádky. Je až s podivem, jak se někteří lidé chovají v naší obci. Na jedné straně jsou naštvaní na obecní úřad, že neodělal to a nebo ono a na druhé straně klidně a bez nejmenších výčitek svědčení páli nepořádek na břehu potoka (při silnici na Blatněčku), proníčí truhlíky na zábradlí na Řádku, odloží pytel odpadků u popelnice před domem zástupce starosty (ať si to ten . . . uklidí), naskládají materiál na obecní pozemek bez dovolení (Strání), zlomí dvoosetý kaštan v parku na Řádku, ale že pro tuto obec neodělal nikdy nic, to už jim vůbec nevadí, protože se lehce ukrývají u anonymní a stejně na to nikdo nepřijde, kdo to udělal.

Snažíme se hovořit titulem obce, kde je nejvíce nábožensky založených občanů, ale někdy si připadám tak, že i ten nejposlednější křovák v amazonských pralesích se dokáže chovat lépe než civilizovaný občan naší vesnice.

Každý smrtelník je nějaký a svým způsobem jedinečný, ale proč se v naší obci neseznamujeme a neřekneme si tak už dost a pojďme se společně snažit o to, aby tato obec trochu vypadala a aby nám ji ostatní tak trochu záviděli. Vylezme ze svých ulit a řekněme si o my to dokážeme.

Josef Vávřík, zástupce starosty

OBCNÍ ÚŘAD INFORMUJE

ZÁPIS Z VEŘEJNÉHO ZASEDÁNÍ ZASTUPITELSTVA OBCE BLATNICE POD SV. ANTONÍNEM DNE 14.8.2001

PROGRAM: 1. ZAHÁJENÍ

2. Investiční akce
3. Kontrola plnění usnesení
4. Připomínky občanů

5. Návrh usnesení a jeho schválení
6. Organizační věci
7. Závěr

Přítomní: 6 členů ZO

Omluven: Vyskočil Ladislav, Čícha Vojtěch, Mezotříbník Václav

Neomluven: Ing. Bogar Milan, Bačlan Antonín

Ověřovatelé zápisu: Kufínová Zdislava, Ing. Kocprová Alena

Počet občanů přítomných na zasedání: 4

1. Zasedání zahájil ve 20.00 hodin zástupce starosty Josef Vávřík, který přivítal všechny přítomné a seznámil je s programem.
2. Investiční akce – zprávu podal zástupce starosty Josef Vávřík:
 - oprava a rekonstrukce kotelny v MŠ
 - oprava střechy ZŠ + vnitřní úpravy (dveře, malby, PVC)
 - navážení materiálu z nádraží na skládku – oprava polních cest
 - oprava polní cesty v Mezroháci + rekonstrukce příkopu a drenáže
 - rekonstrukce opěrné zdi na Horním konci (provádí Správa a údržba silnic)
 - výstavba zdi na hřbitově (od Malého Řádku)
3. Kontrola plnění usnesení - usnesení z minulého veřejného zasedání (12.6.2001) je průběžně plněno podle termínů.
4. Připomínky občanů:
 - p. Štrádelová – garáže Strání – komise se zmenšila, úkol trvá. Byla navržena nová lokalita v Novosadech v prostoru výstavby nových RD
 - p. Staněk Václav – zkrácení opěrné zdi u mlýna – zvětlání přehledu pro motorová vozidla – bude provedeno
5. Usnesení
Návrh usnesení byl schválen jednohlasně:

- 5.1 ZO souhlasí se změnou Smlouvy o pronájmu nebytových prostor s MUDr. Lýdií Slanínovou se zpětnou platností od 1.1.2001 z doby určité na dobu neurčitou. Výše nájemné se nemění.
- 5.2 ZO povoluje provozování a užívání prostor bývalé "huťanice" panem Milanem Vyskočilem, Lůčky 802, a panem Romanem Vojtěkem, Řádek 500.
- 5.3 ZO souhlasí s dobudováním obecního vodovodního řádu v ulici Antonínková /od vinných sklepů po dům čp. 770/ v případě 50% příspěvku Ing. Jana Trusky na jeho vybudování.
- 5.4 ZO souhlasí se zřízením kadeřnické provozovny v budově ObÚ /provozovatel Solafová Jana, Blatnice čp. 450/ po uvolnění odpovídajících prostor.
- 5.5 ZO souhlasí s odkoupením pozemků parc. č. 600/22, 600/25, 600/26 v trati Lůčky o celkové výměře 356 m² od p. Bebuslava Kaňky, Blatnice 149, za cenu 35 Kč/m².
- 5.6 ZO souhlasí s připojením sklepa na parc. č. 404 v trati Staré Hory ("Pod lipou") pro firmu Blatnice, a. s. Blatnice pod Sv. Ant. čp. 855, na vodovod a kanalizaci po splnění požadavků na tato díla vladených.
- 5.7 ZO odsouhlasilo příspěvek do sdružených prostředků na podporu cestovního ruchu v okrese Hodonín ve výši 2 Kč na trvale říjícího občana v obci.

5.8 ZO vyslovilo předběžný souhlas s odkoupením pozemků parc. č. 5689/2 – vlastník Smějsík Pavel, Blatnice 7, a parc. č. 5688/2 – vlastník Vyskočilovi Ludmila, Blatnice 670, za účelem vybudování místní komunikace. Navrhovaná cena za pozemky 35 Kč/m².

5.9 ZO souhlasí se zpracováním a výrobou kalendářů na rok 2002 firmou PROPA GART, Ing. Konečný Milan, Břeclav, v počtu 2500 ks.

5.10 ZO souhlasí s uveřejněním propagačního materiálu v publikaci "Cestujeme po Moravě" – plocha 1/8 strany.

5.11 ZO souhlasí s nájemným ve výši 300 Kč/rok za pozemek v trati Kamenice /s vodojemu/ peto p. Marii Novákové, Blatnice čp.709.

5.12 ZO vyslovilo předběžný souhlas s výstavbou garáže v trati Novosady za novostavění RD na pozemku parc. č. 4616/2.

6. Organizační věci

6.1 Nabídka firmy Petr Bráda, Břeclav na pohlednice a prospekty – nebyla akceptována.

6.2 Nabídka firmy Atrium Therm, s. r. o., Uherská Hradiště, na provozování kotelen – nebyla akceptována.

6.3 Geopulogenní zóny – provedení průzkumů na Obecním úřadě.

6.4 Kotelny na spalování biomasy – schválení zástavy – bude projednáno na příštím veřejném zasedání ZO.

6.5 Vzhledem k požadavkům občánů na novou výstavbu RD byla navržena jako možná lokalita v trati Pod Floriánky.

6.6 Byl předložen návrh úpravy náměstí před starým Obecním úřadem. Bude projednáno na příštím zasedání ZO.

7. Závěr

Zasedání ukončil zástupce starosty Josef Vavřík ve 21.45 hod. V Blatnici pod Sv. An. 14.8.2001

Zapsala: Kamenjáková Marie

Poděkování

Děkujeme všem příbuzným, přátelům a známým za projevy účasti a květinové dary při rozloučení s panem Františkem Vavříkem dne 8.8.2001. Zvláště upřímné poděkování patří členům Myslivckého sdružení Roháč v Blatnici, kteří svou přítomností a vzdárymi poctami, včetně krásného ale smutného halali, pomohli překonat bolest rodiny prožívanou při tomto posledním rozloučení.

rodina Vavříková

Poděkování

Děkujeme p. místostarostovi J. Vavříkovi, pracovníkům „Rychlé roty“ a všem, kteří se zasloužili o 1. etapu úpravy životního prostředí (odstranění mlýnského náhonu).

Do další práce v této části obce, ale i v celé obci jim přejeme hodně zdaru.

Občané bydlící u mlýna a Pod Starými horami

MLÝNSKÝ NÁHON

V rámci úpravy a zkulturnění obce byla provedena likvidace mlýnského náhonu u mlýna pod Floriánky. Mnoho let se tvrdilo, že náhon nelze zlikvidovat, ale pracovníkům „Rychlé roty“ se to podařilo během týdne. Další úpravy tohoto prostoru obce, včetně rekonstrukce sochy sv. Fr. Nepomuckého budou pokračovat. „Rychlá rota“ taktéž děkuje za poděkování občanů a doufá, že jí budou občané příznivě nakloněni i v dalším období a vynasadí se, aby naše obec byla čistější a krásnější.

J. V.

MUSEUM J. A. KOMENSKÉHO, ZPRÁVA ZA ROK 1964

(VIII. část, pokračování z min. čísla)

III. VINOHRADY JANA AMOSE KOMENSKÉHO A JEHO SESTRY KATEŘINY V BLATNICI

Městka obec uherskobrodská tu vlastnila koncem 18. stol. velký vinohrad o výměře 4 ačtřeje, za jejichž obdělání zaplatila r. 1617 80 vlatých. Také bratrský sbor uherskobrodský měl v Blatnici 3 ačtřeje vinohradů a hospoda se sklepem; v r. 1601 se zachoval zajímavý rejstřík používaného nádobí sklepního v bratrské boudě blatnické. Také měšťané uherskobrodští dobře si hospodářsky stojící měli v Blatnici vinohrady. V době narození Komenského kolem roku 1592 bylo nejméně 30 zámožných občanů brodských majitelů vinohradů na Blatnicku. Mezi nimi uvádíme hrdského kronikáře Bartoika, Karla Kyčka, primátora brodského Mikuláše Leporského, Mártje Mímánka, sestru Jana Amose Kateřinu, která vlastnila v hofe Roháččích 1 ačtřeje vinohradu, Pavla Dubína, Jana Sapora, Jana Kyčka, Kana Orlikovce, Mártje Hrabovského a další.

Mezi majiteli vinohradů v Blatnici nebyl nikdy žádný šlechtě z Nivnice nebo z Kurová. Měšťané brodští tvořili nepočtenou skupinu přespolních majitelů vinů v Blatnici.

Styky mezi Blatnicí a Uherským Brodem byly dosti čilé, zvláště v 16. a 17. století. Městská rada (měšťané nakupují v Blatnici jakoukoli vína i vinohrady, i když

jsou o třetinu i polovinu dražší než jinde. Primátor uherskobrodský často zajížděl do Blatnice „se čtyřmi koňmi a mušketyry, kde se zdržel i přes noc za přímčinnosti horných z Blatnice“. V roce 1634 zaznamenávají se v uherských účtech čtyři takové jízdy. Také blatnickí stáří zajíždějí častěji do Uherského Brodu k jednání o vině a vinnicích i „o jarmaky“ a k roku 1569 se poznamenává, že jim byla dána pocta 6 mázů vína.

Byl majitelem vinohradu a hudy v Blatnici a zajíždět tam za prací i pňavením pařilic ke společenské síkázelnosti uherskobrodských měšťanů té doby. Diváme-li se na hospodářské a společenské postavení uherskobrodských měšťanů a majitelů vinic v Blatnici vidíme, že šlo bez výjimky o měšťany zámožné a sešlci často v měšťské radě. Nejsou mezi nimi hospodářsky slabí občané nebo hezvešci. Byl vlastním vinohradu na Blatnicku bylo nákladné, neboť Blatnice je vzdálena od Uherského Brodu 20 km a majitel hudy obdělával vinice sám, nebo si je nechal obdělávat od hezvešců v Blatnici. Všechny potřeby se vozily do vinohradů většinou z Uherského Brodu a stáří Blatnickané říkávali, ačkoliv se to nepodobá pravdě, že někteří měšťané vozili i hudy do vinohradů na kolečkách až v Brodu. Jízdiše se tam po

cestě, která se dodnes v Blatnici nazývá „Brodská meza“ a která vedla z Brodu mimo Vltavu přes Černou horu, Hrák, při potoku Okluky, přes Ostrožskou Lhotu dále k Blatnici asi 200 m od vinohradů Plachet, ke „Štyrem úndám“ a dále k Veselí a Strážnici. Za takových okolností tu vlastnil vinohrad Jan Amos Komenský.

Vinohrady byly od nejméně „slobody“, které nepatřily ke gruntům a mohly být volně prodávány, kupovány, odkazovány nebo fignjmoženy, jak říkali naši předkové. Bylo tedy možno nahlý v té době vinní kupa, dědicvím nebo odkazem. J. A. Komenský od roku 1604 nemohl jako sirmok nahlý vinohradu kupa, dokud nebyl plnoletý. Zakupování z peněz sirmočích pro sirmoky nebylo tehdy přípustné a nemáme pro to v měšťských knihách uherskobrodských příklaďa, neléďe k tomu, že v sirmočích knihách uherskobrodských nejsou sirmoky po Martimu Komenském zaznamenány, ani jejich majetek, což je velmi pozoruhodné. Ostatně i kdyby proti zvyklostem té doby byla poručnická vinice pro Komenského koupena, její vyzarování, obdělávání a dohled by byly povinností těchto poručníků a ti by si jistě nějaké starosti nechťli přivzít.

ODBOJ PROTI FAŠISMU ZA OKUPACE V BLATNICI POD SV. ANTONÍNEM

(V. část)

Spolu jsme vše projednávali až po uzavření obědu a odchodu hostů z hostince, a to jsme museli nafilimovat, jak brzy zavřít. Odcházení jsem vždy první a vymyslel si něco pro ostatní, aby už skončili a aby se nevrátili. Já jsem pročetl okolí venku, po odchodu hostů se vrátil zpět a šel jsem do sklepa, odkud nebylo vidět světlo.

Když to bylo tiché, někdy jsem se scházeli i pozdě k půlnoci. V domácnostech to nebylo vždy příjemné. Tyto schůzky byly dost často a po zjištění okolností a prověření úst i u Mikleho jsme žádali o schůzku a jednání s parašutistou. Žitňák už z toho byl nervózní, pomalu by tomu nechtěl ani věřit, ale já jsem Miklěmu důvěřoval.

S Miklěm jsem jednal sám osobně, bez Žitňáka, aby to bylo co nejvíce nenápadné. Po delší době se Miklě s parašutistou domluvíli. Schůzka se mohla uskutočnit až v září. Do té doby jsme měli čas a chtěli jsme získat na schůzku někoho z důstojníků. V Blatnici bylo lešů důstojníků vyřídí hodnosti, a nichť jsme jednoho pivažovali za nejlepšího diplomata, ale když jsme ho o spolupráci požádali, tak nás odmítl. Ještě těšit, že jsme ho o mřím neinformovali. Po dalším uvážení jsem si vzpomněl na svého přítele - řidičského učitele ze Sáčova, bývalého št. Jaroslava Škvatila, kterého jsem poznal na gymnáziu v Uh. Hradišti a který si později vzal za manželku moji sousedku z Jalabí, odkud

pocházím. Jara byl odvážnějšího rázem už od mládí a jako voják i řidič učitel byl na pravém místě.

Nasmlévovali jsme se dost často, ale když jsem ho navštívil se Žitňákem a se sdělením, jaké poslání máme, byl naší činnosti a odvahou překvapen, ho docela nadšen. S radostí pozvání přijal a na přesné dojednání byl povzán až po ujednání schůzky s Miklěm. Bylo to někdy koncem srpna, kdy jsem se konečně s Miklěm domluvil na schůzku v polovině září, ve čtvrtek, kdy měl Žitňák zavazací den. Jara byl na ten den pozván a vše jsme projednali před setkáním s parašutistou Františem Bogustajem, jehož jméno mi konečně Miklě prozradil.

Setkání s Františkem Bogatajem bylo ujednáno na Podvinohradě v místech dnešního zemědělského družstva v polí mezi silnicí a Podvinohradem, na 21. hodinu.

Na určenou dobu jsme se vypravili velmi opatrně, abychom se s někým nesešli a nezdrželi se. Cestou po silnici jsme pozorovali jet na kolech pravděpodobně spojky Bogataje, protože si nás sbíhli. Jakmile odjeli asi 50 m, ihned jsme odskočili na pole a přiblížovali jsme se k domluvenému místu.

Bogataj byl informován Mirkem, že budeme i s poradcem. Přesně v 21 hodin jsme zahlédli v přítmí postavu, blížící se směrem od vinohradů. Asi počítal s tím, že půjdeme tím směrem také. Zajímavé bylo setkání: když k nám přišel, představil se nám: "Já jsem Franta Bíbec," a Jara Škvářil

mu pohotově odpověděl: "A já jsem Jara Bíbec." Tomu jsme se museli všichni usmát, ale jen řík, aby nás nebylo slyšet. Pak už jsme se seznámili polídně a šli se do řeči, o co nám společně jde.

Úvodem nám Bogataj řekl své poslání a my zase své plány v odboji. Mezi tím se Žitňák zmínil, že se spolu určitě znají ze nikolských cvičení a hned se debata, samozřejmě počítala, dostala do dobré pohody. Já jsem Bogataje vůbec neznal, ale on o mně věděl od Mikáše vlnoko.

První schůzka netrvala směr ani půl hodiny. Bylo ujednáno další setkání prostřednictvím Mikáše nebo jeho hlavní spojky Antonína Straky, učitele z U.š. Ostrohu, kterého jsme trochu znali.

Po rozchodu se Franta odebral směrem k vinohradům a my jsme se opatrně vraca-

li zpět k silnici. Cestou jsme někoho nepotkali. Zastavili jsme se ještě u Žitňáka, abychom vše znovu probrali. Prvním úkolem bylo vyhledat vhodné místo či místo na sbor zbraní a další spolehlivé muže ke spolupráci. Starosti nám přibývalo, ale vcelku jsme byli s jedním spokojeni. S podáním na další přípravu a s plámem dobré noci jsme opatrně s Jara od Žitňáka odcházel.

(pokračování v příštím čísle)

(Čerpáno z brožurky "Odboj proti fašismu za okupace v Blatnici pod Sv. Antonínkem" - 4.50. výročí vítězství konce 2. světové války - přispěvili: Vladimír Čechovič - Uherský Ostroh I.)

BLATNICKÁ KRONIKA

(IX. číslo) (pokračování z min. čísla)

OD ÚNOROVÉHO VÍTĚZSTVÍ 1948 DO MĚNOVÉ REFORMY 1. 6. 1953

Učitel, dům byl dostaven nákladem 2.496.326, 30 Kčs. Zbývající část výpůjčky byla vrácena a stavební materiál z příkazu ONV odvezen do Veselí na stavbu nového nádraží. Ve staré školní budově byly dokončeny rozsáhlé opravy nákladem 1.455.000 Kčs, z toho firmě Kappa ve Velevě. Běžíte za nový nábytek 493.739 Kčs a firmě Stránský v U.š. Hradčín za škol. roztah 36.045 Kčs. Strojn. družstvo obdrželo 200.000 Kčs sůlvice a zřídilo družstevní prádelnu a zavazovací kuchyni. Zakoupilo různé materiály na očištění lázně, který se později ztratil.

V tomto roce byly vyvíčovány vozovky v ulicích: Rádek, Floriánky, Pod kopánkou, ke mlýnu a za mlékárnu. Kamen došlo občané z vinohradů, máno to otevřel MNV kamenný lom. Občané upravovali silnice před svými domy brigádnicky (zárma), zaplnění válce okrem silniční správy, zprůfňoval její zaměstnanec Fr. Mazařík č. 016. Nákladnice č. 68.507 Kčs. Síť veřejného osvětlení byla prodloužena až k nádraží. Obec přispěla částkou 29.000 Kčs.

Připraven ONV byla zastátná farská půda ve výměře 23, 44 ha, z toho 18, 74 ha bylo dáno do správy MNV. Na kanalizaci věnovala obec v tomto roce 101.000 Kčs.

V polovině května stihla se velká bouře. Povodeň nadělala mnoho škod, blávně pod Floriánky a ve Starých horách. Během

měsíce května bylo provedeno povinné ochranné očkování proti tuberkulóze velkore mládeže do 20 let. Pro děti zaměstnaných matek byl zřízen žbový ústředí, který byl umístěn přes průzkoniny ve škole. Všechen náklad hradil ONV. Průměrná denní účast byla 20 dětí, často velmi slabá, poměrně málo rodiče si těžko zvykají na zavádění novoty.

Žně byly vcelku špatné. Úroda byla sice průměrná, ale v průběhu žni stále přelo, když polovina obilí byla v mandelích. Pro chladné a deštivé počasí se nosatci ryhořenci na řepě mi neokázali. Úroda ovoců byla velmi dobrá, zejména řeřech a jvstev. Za obecní tržně se aržilo 21.254,-.

Před podzimním setím byly konány pokusy se založením přípravného výboru Jednotného zemědělského družstva (JZD). Pro naprosté nepochopení pro tuto myšlenku u mládeže zemědělců všechny pokusy ztroskotaly.

Gratulační archy k narozeninám generálního Jos. Vnoronoviče Stalina podepsalo mnoho občanů a všichni žáci se svými učiteli.

Koncem roku 1949 byla vybavena obřadní síň na MNV v budově č. 196. Krijský národní výbor přispěl na ni subvencí 30.000 Kčs.

Finanční hospodaření MNV nebylo v tomto roce úspěšné a vykazuje k 31. prosinci 1949 tyto výsledky:

- 1) V řídném hospodaření činní příjmy 2.309.044, 90 Kčs, vydání 2.308.571, 70 Kčs, pokladni hotovost 473, 20 Kčs, aktivní nedoplatky 16.641, 40 Kčs, pasivní nedoplatky 169.349, 90 Kčs, takže obecní hospodaření skončilo: - 152.235, 30 Kčs.
- 2) V mimořádném hospodaření (stavba uč. domu, opravy ve škole) příjmy 2.336.416, 20 Kčs, vydání totéž, hotovost žádná, aktivní nedoplatky Kčs 201.627, 10, pasivní nedoplatky 539.411, 20 Kčs, schodek 337.802, 10 Kčs.
- 3) Účet místní školní rady: a) v národní škole příjem 140.658, 85 Kčs, vydání 140.624, 30 Kčs, pokladni hotovost 32, 55 Kčs, pasiv. nedopl. 1.650 Kčs, b) na střední škole příjem 30.133, 20 Kčs, vydání 29.958, 10 Kčs, pokl. hot. 175, 10 Kčs, pasivní nedoplatky 350 Kčs.
- 4) Chovněle veřej. plemeniku: příjem 322.769, 20 Kčs (s vklady), vydání 320.089, 40 Kčs, pokl. hot. 2.679, 80 Kčs a uloženo u Hospodář. záložny v Blatnici 42.088, 60 Kčs ve volné měně a 95.635, 90 Kčs na vázaném vkladě.

(pokračování příde - Zapsal Alois Novák)

PŮDY VYDÁVAJÍ SVÁ SVĚDECTVÍ

Když jsem uviděl poprvé fotografie publikované v tomto čísle zpravodaje, sevřel jsem vlastními očima. Předě mnou na stole leželo 19 (slovy devatenáct) fotografií z návštěvy protektorátního předsedy vlády Aloise Eliáše na pouti u sv. Antonínka dne 16.6.1940. Jeho životopis je součástí tohoto článku (zpracoval jej pro zpravodaj pracovník Národního muzea v Praze - pan Skála). U2 z této návštěvy lze usoudit, že již za první republiky byla naše obec známa v celé ČR nejen svým vínem, ale také poutním místem. J. J.

ALOIS ELIÁŠ (*29.9 1890 - +19.8 1942)

Významný československý důstojník, diplomat a politik se narodil v malém majetku krajevozákeho závodu Aloise Eliáše v Praze na Královských Vinohradech. Po maturitě na reálném gymnáziu studoval zeměměřičství na Českém vysokém učení technickém. Jako inženýr zeměměřič pracoval po studiích při výstavbě železničních tratí v Bosně - Hercegovině. Když vypukla válka, nastoupil službu u 28. pěšího pluku. Pluk byl nasazen na východní frontě v Hallči, a tam Alois Eliáš, v srpnu 1914, padl do ruského zajetí. Postupně prošel zajateckými tábory Barnaul, Biská a Kámsk na Sibiři. V Kamsku využil možnosti pracovat jako inženýr při dostavbě železniční trati.

Roku 1917, když ruská vláda po bitvě u Zborova povolila nábor zajatců do vojska, se Alois Eliáš přihlásil do legie a odcestoval do Borispolu u Kyjeva, který byl shromaždištěm a formáčním centrem 2. čs. divize. Tam také prodělal důstojnický kurs. V říjnu 1917 byl zařazen do prvního transportu československých dobrovolníků do Francie vedeného kapitánem Husákem. Ve Francii byl Alois Eliáš koncem ledna 1918 zařazen do školy důstojníků čekatelů, kterou ukončil v hodnosti podporučíka. V červenci 1918 se stal příbožníkem

velitele 21. čs. pluku. Pluk byl nejprve začleněn ve svazku 53. francouzské divize a nasazen na frontu v oblasti Kreuzwald. Později v září byla čs. brigáda součástí V. francouzské armády připravené pro ofenzivu u Remese. V říjnu se československé jednotky účastnily těžkých bojů, při kterých se podařilo dobýt Terrou. V jejich průběhu se legionáři dozvěděli o vzniku samostatného Československa. Vyhlášení přimělo zastihlo československé vojáky v záložním táboře. Alois Eliáš byl v té době povýšen do hodnosti kapitána. Do vlasti se 21. pluk vrátil přes Itálii a Rakousko začátkem ledna 1919 a ve druhé polovině měsíce byl nasazen do bojů na Těšínsku a později, v květnu, čelili jeho vojáci útoku maďarských vojsk na Slovensko. Po návratu ze Slovenska byl kapitán Eliáš převeden do Prahy a jmenován zástupcem předstoy vojského stavebního odhodu MNO.

Vojákem z povolání se Alois Eliáš stal koncem roku 1919. Jako aktivní důstojník se podílel na výstavbě československé armády, spolu s mnoha bývalými legionáři, kteří tvořili jádro jejího velitelského sboru. V únoru 1920 byl povýšen do hodnosti majora a stal se velitelem pluku v Čáslavi. O rok později byl povolán na ministerstvo obrany do funkce vedoucího kanceláře ministra. Po absolvování četných vojenských kursů byl jmenován náčelníkem štábu pražské divize a roku 1921 byl vyslán ke studiu vysoké válečné školy v Paříži. Po završení pařížských studií byl Alois Eliáš povýšen na podplukovníka a zastával řadu funkcí ve velení armády. Roku 1929, byl povýšen do hodnosti generála. V období 1928 - 31 byl druhým zástupcem náčelníka hlavního štábu a zároveň byl v letech 1926 až 1931 členem delegace ve Společnosti národů a poradcem E. Beneše pro odzbrojení. Za Světové konference o odzbrojení v letech

Příjezd generála A. Eliáše před rušinci
Blatnický močálami - od levice: Miroslav Francitka - Křiváček, Antonín Altmann, Jan, Vysoký
Jan (militar), Kufina, Francitka (Stronák), Plochá, Josef, Černý, Maršál.
V pozadí: dom Pava Lelčá - samostatný.

Stana Gubalka vůči generálu A. Eliáše před rušinci

Přibíhání kouti generála A. Eliáše - první vlevo - starosta Gubčka

Generál A. Eliáš s manželkou před kaplí sv. Anny

1932 – 33 byl vedoucím vojenské části čs. delegace. Po návratu ze Ženevy byl v listopadu 1933 jmenován velitelem 3. divize v Látněvčicích. V té době si generál Eliáš jako jeden z prvních uvědomoval hrozbu silného německého nacionalismu a pod dojmem svých zkušeností podnětoval zavedení povinné branné výchovy na školách a zastával se o budování pohraničních opevnění. Roku 1935 byl po reorganizaci čs. armády jmenován velitelem V. armádního sboru v Trenčíně a v této funkci se roku 1936 účastnil jednání o společné obraně s vojenskou delegací SSSR.

Přijetí mnichovského diktátu bylo pro generála Eliáše velkým zklamáním. Byl

rozhodnut odejít z armády, ale generál Sýrový ho povolal na ministerstvo obrany, kde se stal náměstkem ministra. V Beranově vládě zastával funkci ministra dopravy. Podarilo se mu naladit přerušené spoje a obnovit železniční provoz na okleštěném území. Zároveň se snažil čelit totalitnímu rozbití republiky. Po okupaci českých zemí se generál Eliáš aktivně zapojil do vznikajících odbojových struktur. Působil spolu s generály Vojtechovským, Bílým a Neumannem v radě starších Obrany národa. Obrana národa byla odbojová organizace důstojníků a příslušníků ostatních ozbrojených složek. Její členové vyvíjeli zpravodajskou činnost, organizovali odchody vojáků a dalších odbojových pracovníků do zahraničí a přípravu protinacistického po-

vstání v případě vojenské porážky Německa. Při uzavírání povstání měl generál Eliáš převzít úlohu "vojenského správce", a do návratu prezidenta a ustavení nové vlády řídit stát a jeho administrativu. Generál Eliáš také spolupracoval s občanskými odbojovými organizacemi, Politickým ústředím, a Petičním výborem Věrní zůstaneme a nevyhýbal se kontaktům s komunistickým odbojem. Pro odbojovou činnost využíval sokolské organizace, legálních struktur Národního souručenství a Svazu záložníků. Spojení se zahraničím nejprve zajišťovali kurýři. Po znemožnění těchto kontaktů, v důsledku eskalace války, bylo užíváno radiotelegrafického spojení. Dne 27. dubna 1939 byl Alois Eliáš jmenován do funkce předsedy protektorátní vlády. Generál Eliáš si byl vědom složitého postavení, do kterého se jako předseda vlády protektorátu dostal. Na jedné straně musel být loajální k novému politickému zřízení a jeho představitelům a zároveň se při nutné spolupráci s okupanty snažil bránit germanizaci a čelit ovládnutí protektorátního správního aparátu extrémisty, a převlečenými kolaboranty. Nacisté si od jmenování generála Eliáše předsedou vlády slibovali uklidnění českého obyvatelstva a konsolidaci poměrů v protektorátu po 15. březnu. Základové a důležitější postoje protektorátní vlády proti okupačním praktikám, protesty proti věznění a internaci demokraticky smýšlejících lidí a odmítnutí slibu věrnosti A. Hitlerovi na podzim 1939 spolu s osobním Eliášovým protestem proti pozastavení spisů T. G. Masaryka vyvolávaly u okupantů nevoli a sílící poslechzení a Aloise Eliáše začalo sledovat Gestapo. Nacistická tajná policie brzy získala důkazy o jeho odbojové činnosti a spojenci s představiteli v exilu K zatčení generála Eliáše došlo až po příchodu R. Heydricha do Prahy 27. září 1941. Alois Eliáš byl postroben výslechem a 1. října odsouzen Německým lidovým soudem k smrti. Nacistická popravčí četa ukončila život generála Eliáše, zneštěného člověka a vlastence, na střešnici v Kobylisích u Prahy dne 19. června 1942.

Generál A. Eliáš s manželkou a "Sobě"

Bibliografie:

- Kvaček R. – Tomáček D.: *Generál Alois Eliáš. Jeden český osud*. Epocha, 1996
- Pasák T. – Eliášová I., poznámky k Besedovým kontaktům s Eliášem za II. světové války, in: *Historie a vojenství*, 1967, s. 108 - 140
- Pasák T.: *Aktivističtí novináři a postoj generála Eliáše v roce 1941*, *Československý časopis historický (ČSCH)* 15, 1967, str. 173 - 192
- Pasák T.: *Prohlášení generála A. Eliáše před obmeckým soudem a jeho napornost*, *ČSCH* 16, 1968, s. 447 - 458
- Pasák T.: *Generál Alois Eliáš a odboj*, Praha, Mělničtích, 1991
- Pasák T.: *Pod ochranou říše*, Praha, 1998
- Eliáš A. - Pasák T. - Melná-Meisnarová F.: *V boji a v zajetí*, Praha, 1999

ČESKÁ KRONIKA

1575-1580

po zastávce v Benátkách přijel do Říma na delší dobu *Hans von Aachen*, pozdější dvorní malíř císaře Rudolfa II., a připojil se ke skupině nizozemských umělců působících v Římě. Podílel se také na výzdobě jezuitského kostela Il Gesu.

1584

v Římě působil dvorní malíř Rudolfa II. *Josef Heintz m.*, vycházející ve svých dílech inspirovaný římským malířstvím. S italskými malíři se rovněž podílel na výzdobě jezuitského kostela Il Gesu.

1590-1591

v Římě pobýval malíř *Pieter Stevens*, studující zde tvorbu Paula Brilla. Později pracoval na zakázkách pro Rudolfa II. a po jeho smrti pro Karla z Liechtensteina.

1592-1596

na císařův příkaz v Římě kopíroval díla starých mistrů a kreslil *Josef Heintz m.*

1593

Řím navštívil grafik a mědirytec *Egidius Sadeler*. Ve svých grafických listech reprodukoval také díla Raffaelova, Palmes, Tiziana a Tintoretta, od roku 1597 pracoval výlučně pro císaře Rudolfa II.

1599

byl jmenován kardinálem-biskupem titulárního kostel S. Silvestra *Franzisk Dietrichstein*.

1600

přijel na oslavy Mílostitvého léta jako obyčejný poustník olomoucký biskup *Franzisk* kardinál *Dietrichstein*. Tento hechtie vystudoval v Římě Collegium Germanicum a patřil k chovancům Klementa VIII.

1600

v bazilice S. Maria Maggiore byl jménem matky Marie Maurice de Lara Polyxenou z Lobkovic, rozenou z Pernštejna, osazen náhrobek *Mariánská z Pernštejna*.

1620

do tohoto roku studoval na koleji Germaniku pozdější pražský arcibiskup *Arnošt Albrecht Harrach*.

1622

byl v kostele Obrácení sv. Pavla igušenou umístěn obraz Madony Strakonické a na památku vítězství císařských vojsk na Bílé hoře byl kostel zasvěcen Panně Marii Vítězné.

1623

po smrti Řehoře XV. se při volbě nového papeže zúčastnil jako jeden z kandidátů i *Franzisk* kardinál *Dietrichstein*, v témže roce se Dietrichstein stal titulářem kostela S. Maria in Trastevere.

1623

v srpnu přijal biskupské svěcení *Arnošt Albrecht Harrach*.

1630

do Říma se za uměleckým studiem odebral malíř *Karel Škréta*. Získal tu poslušost jako portrétista a navázal přátelství s malířem

a rysoem Vilémem Bauerem. Studoval zejména dílo Raffaelova a ve vlastní tvorbě vycházel z díla přítele Tiberia Tenellioho. Jeho pobyt v Římě trval do roku 1635.

1632

byl jmenován kardinálem-biskupem titulárního kostela S. Maria degli Angeli *Arnold kardinál Harrach*.

1636

přijel do Říma jako delegát provincie na kongregaci prokurátorů Tovaryšstva Ježíšova *Martin Štefka*. Ochránce a oběťce Bmz. proti Švédům.

1644

byl jmenován kardinálem-biskupem titulárního kostela S. Praxede *Arnold kardinál Harrach*.

1650

v Svatém roce přijelo do Říma mnoho poutníků z Čech. Téhož roku byl instalován v kostele S. Girolamo degli Illirici (Schia-voni) Vangeliniův obraz Sv. Cyril a Metoděj přinášející tělo sv. Klementa do Říma.

1667

byl jmenován kardinálem-biskupem titulárního kostela S. Lorenza in Lucina *Arnold kardinál Harrach*.

1670-1676

pracoval v Římě malíř *Jan Kryštof Liska*, pohyboval se tu v okruhu G. B. Gaulliho a malířsky navazoval zejména na L. Giordana, G. Lanfranca, P. da Cortona a L. Baldiho.

1671

vymohl pražský arcibiskup *Matouš Ferdinand Sobek z Bilenberka* ruzšílení svátku sv. Václava po celém světě.

1671-1686

v Římě studoval architekt *Johann Bernhard Fischer z Erlachu*, autor četných významných barokních staveb v Čechách a na Moravě.

1675

otevření Svaté brány v bazilice sv. Petra se v tomto Svatém roce zúčastnil také kníže *Maximil*.

1677

od tohoto roku studoval v Římě teologii a práva *Wolfgang Hannibal Schrattenbach*, budoucí biskup olomoucký.

1682-1685

je v Římě doložen pobyt architekta *Johanna Bernharda Fischera z Erlachu*, který zde byl žákem tyrolského architekta Filipa Schor-ra (Scorria) a ve své tvorbě vycházel z díla velkého barokního architekta a sochaře Berniniho.

1685

od tohoto roku pracoval v Římě v ulici Via Nazarena tiskář a vydavatel *Jan Jakub Komárek*. Sídlo firmy několikrát změnil. Po jeho smrti převzaly vydavatelství na ulici Via del Corso jeho dvě dcery; tiskly zejména hudebniny. Následníci pak pokračovali ve vydavatelské činnosti až do roku 1834.

1687-1707

pracoval v dílně Pietra Liberioho malíř *Jan Kapecký*. Stykal se zde především s německými umělci, od roku 1709 působil v Praze. Roku 1700 v Římě portretoval Michala Kreisingera.

1692

byl na studijním pobytu v Římě u Carla Fontany a Cerutiho *Johann Lucas von Hildebrandt*, architekt, který silně ovlivnil vývoj barokní architektury ve střední Evropě a působil rovněž v Čechách.

1699-1704

v Římě studoval díla Michelangelova a Berniniho sochař *Matyáš Bernard Braun*, nejdůležitější pokračovatel Berniniho ve střední Evropě.

1705-1708

v Římě se vzdělával v kresbě a rysování malíř a architekt *Jan (Johann) Ferdinand Schur*. Dočasně pobýval jako novic v řádu bosých karmelitánů. Podle vzoru karmelitánského kostela v Římě navrhl nový hlavní oltář pro kostel Panny Marie Vítězné na Malé Straně v Praze.

1706

byl pověřen jednáním v Římě o kanonizaci Jana Nepomuckého konzistorní asessor *Jan Maria Hložek*.

1707

v Římě pobýval na studijním pobytu malíř *Jan Rudolf Byt (Johann Rudolf Bytz)*.

1709-1715

předpokládaný pobyt architekta *Klávna Ignáce Dienzenhofer-a*, který v Římě studoval v rámci tovaryšské vandrovni osety stavby Borrominiho a Guariniho. (Někteří autoři předpokládají Dienzenhoferův pobyt v Itálii až pro léta 1725-1731.)

1712

obdržel olomoucký biskup *Wolfgang Hannibal Schrattenbach* hodnost kardinála a sídelní kostel S. Marcello. Správu přijal roku 1714 a od svého přjezdu do Říma vyslupoval jako finanční magnát, okazale reprezentující rakouského císaře. Pro pobyt v Římě si majl palác Altemp; pořádal nákladné hostiny, účastnil se loví a hudebních a divadelních představení a svým chováním si získal i papeže, který jej postupně jmenoval předsedou pěti kongregací. Penězi z Moravy dotvoval fond pro zchudlé šlechtičny a nákladně opravil svůj titulární kostel.

1712

byl v karmelitánském kostele S. Pancrazio pochován poslední Slava *Jan Karel Jáchym*.

1716

dne 24. dubna přinesl kardinál *Schrattenbach* papeži zprávu o narození následníka trůnu a na oslavu této události uspořádal v Římě slavnosti trvající tři dny. Po úmrtí dosavadního císařského vyslance z neapolského místokrále Gallase byl v červenci 1719 jmenován neapolským místokrálem. Císařským vyslancem v Římě pak byl jmenován kardinál *Michal Bedřich Altham*.

1716-1721

studoval na Germaniku budoucí olomoucký biskup *Ferdinand Julius Troyer*.

1721

do Říma k prohlášení papeže Klementa XI. A k volbě nového papeže se odebral kardinál *Schraussenbach*. Jako politik se v Itálii neovládil a jeho pobyt zde přelil Moravu na 700 tisíc zlatých.

1721

dne 31. května prohlásil papež Inocenc XIII. *Jana Nepomuckého* za blahoslaveného.

1725

papež schválil český postavebnický řád ivanů, řád sv. Iyana. Od téhož roku do ledna

1728

v Římě u papežského stolce se jako postulátor nepomocenského procesu angažoval pražský biskup *Jan Rudolf Spvrck (Spvrk)*, který se v Římě představil také jako horlivý sběratel uměleckých předmětů a kuriozit. Pro svatořečení vydal *Životopis Jana Nepomuckého* od italského jezuita *Franceska Galluzziho* a nechal zhotovit pamětní medaile pro kardinály.

1729

dne 19. března prohlásil papež Benedikt XIII. *Jana Nepomuckého* za svatého. V Římě se stal tento Čech jedním z nejpoužívanějších světců. K jeho uctění bylo zbudováno několik kaplí, jako první ihned po svatořečení v německém kostele *Santa Maria dell' Anima* zásluhou *Franziska kardinála Harbacha*.

1730

v Římě pobýval *Bohuslav Matěj Černošický*, pedagog, varhaník a skladatel, ředitel chóru u sv. Anny v Padově, vedoucí zjev vrcholného českého baroka. V Římě vyučoval houslistu *Tartinioho*, Italy byl nazván *Padre Boemo*.

1734

do Říma přijel pro ostatky svatého Liboria architekt *Klášir Ignác Divoninshofer*. Relikvie daroval pražskému kostelu Na Karlově. (V Římě studoval již před rokem 1730.)

1738

podnikl studijní cestu do Říma malíř *Antonín (Anton) Kern*, žák *Rossiho* a *G. B. Pincioho*.

1739-1740

v Římě studoval architekt a stavitel *Antonín Franzisek Göttem*.

1740

po tomto roce studoval v Římě *Michelangelo*vo tvorbě za podpory majitele *Sifilek* a *Tivačova* *Amadea* Ant. *Petřvaldského* z *Petřvaldu* nechal *Břetislav Fric (Frisch)*, autor části sochařské výzdoby hřbitova ve *Sifilkách*.

1752

na studiích v Římě pobýval od tohoto roku šest let sochař *pondního baroka* *Dominik Aulické*, žák *Jiřího Pacáka* a pozdější modelér *mnichovské porcelánky*. Studoval na *Papežské akademii výtvarných umění* a pracoval pro architekta *Gaetana Chiaveriho*, Na *Akademii S. Luca* získal z 56 kandidátů první cenu.

1753

byl do Říma poslán kanovník *brněnské kapitoly* *Herman Heinrich Blomgen*, aby urychlil blahřečení *Jana Sakandra*.

1765

studoval v Římě nechal *Petr Prochmor* a vytvořil si ekle klasici- stní styl.

1770

studoval v Římě u *A. Marra* malíř, kreslíř a mědirytec, od roku 1830 první ředitel *pražské malířské Akademie* *Josef Bergler*. Umělecky vycházel z klasicismu konce 18. století a ve škole zavedl učební systém založený na kresbě, pro nějž dodal vlastní předlohy zhotovené v Římě, zejména podle *Raffaela*.

1774

od tohoto roku v Římě pracoval mořít, rytce, řezbář a později malíř *Johann Wenzel Peter (Jan Václav Petr)*, narozený v *Karlovy Vářech*. Pracoval v *Brně* a ve *Vídni*, kde jej poznal vyslanec v Římě *Leopold Arnošt Kryštof Kosmík* a roku 1774 jej uvedl na *papežský dvůr*. Od historické malby přešel k obrazům malovaným na motivy ze světa zvířat. Tvořil až do konce života v Římě, jeho obrazy vlák najdeme v galeriích po celém světě, několik obrazů zakoupil uměnímilovný *M. A. Borghese*; pro papeže *Peter* namaloval monumentální obraz *Adam a Eva (Pozemský ráj)*. Viz *Vatikánská muzea*.

1781

byl v kostele *S. Lorenzo in Lucina* na náklady *Angličan* *Barryho* pohřben hudební skladatel *Josef Mysliveček*, Italy nazývaný *Il divino Boemo*. Speciálně pro Řím napísal úspěšné opery *Hypermestra* a *Olympiade*.

1782-1784

v Římě pracoval malíř *Martin Ferdinand Chvátal (Quadt)*, autor obrazu *Jana Nepomuckého*, od roku 1794 dvorní malíř *ovce Petra I.* Jeho dílo je rozsáhlé a různorodé, zahrnuje podobizny, lovecké scény, obrazy vojenských přehlídek i *Marové* výjevy.

1784

přijel do Říma *Klement Maria Hofbauer* hlásající *řeholní kongregaci*, aby se mohl stát knězem.

1798

byly přeneseny ostatky sv. *Cyríla* z *baziliky S. Clemente* do kostela *Chiesa Nuova*.

1812

byl jmenován profesorem na *Akademii S. Luca* *Johann Baptist Peter*.

1819

byl jmenován kardinálem-biskupem titulárního kostela *S. Pietro in Montorio* arcibiskupem z *rodu Habšburků* *Rudolf Jan Josef*.

1825

v Římě obdržel státní stipendium malíř *Franzisek Thadik*. Do roku 1832 zde vytvořil mnoho děl s náboženskou tematikou, například *Návrat sv. Vojtěcha z benediktinského kláštera Monte Cassino* 993.

1827-1829

v Římě ve zrušeném klášteře *S. Isidoro* na vrchu *Pincio* pobýval malíř a grafik *Josef Führich*, patřící ke skupině *nazarenských*. Pro vilu *Massimo* vytvořil tři fresky na téma *Obvobozený Jeruzalém*. Stipendium mu jako vůbec prvnímu umělci udělila *zakladatelka Akademie*, Společnost vlasteneckých přátel umění, založená roku 1796.

1829-1832

studoval v Římě jako druhý stipendista Společnosti vlasteneckých přátel umění malíř *Václav Mánes*. Ze své římské cesty dovezl kopie italských mistrů.

1832

Členem římské mezinárodní společnosti pro archeologii Istituto di Correspondenza Archeologica se stal diplomat a sběratel *Klement Václav Metternich*.

1833

založil mecenáš českých umělců profesor Alois Klár tzv. římskou cenu ("Klárovu nadaci") – stipendium pro studium mladých výtvarníků, malířů a sochařů z rakouské monarchie v Římě. V jeho stopách pokračovali i synové *Pavel a Alois Klárové*. Díky nadaci navštívili Řím jako stipendisté mnozí umělci – *Emmanuel Max, Václav Lerch, Emanuel Dítě, Quido Kocián, Emanuel Krecens Liska, Václav Kandler, Karel Svoboda, František Sappera* aj. Umělcům byl uhrazen celý dvouletý (případně tříletý) pobyt, z něhož byli povinni trávit dvě třetiny v Římě, a museli provést pro kostel, v němž byli pokřtěni, votivní dílo.

1835

se stal v Římě třetím stipendistou Společnosti vlasteneckých přátel umění malíř *Josef Vojtěch Hallich*.

1837

studoval ve vatikánských archívech na příměrku rakouského vyslance prameny pro své *Dějiny národa českého v Čechách* i v *Mocavě František Palacký*. Středověké písemnosti studoval v soukromí bytě kardinála bibliotekáře Moes. Marínho. Tohoto privilegia se mu dostalo jako druhému historikovi na evěté zaslouhou rakouského vyslance v Římě hraběte Lätzowa. Palacký studoval zejména pipečská registra 1216-1306. (Jako výraz uznání obdržel později od papeže zlatou růži.) O patnáct let později měl možnost studovat v bytě stejného kardinála bibliotekáře moravský historik *Boha Dušil*.

1854-1867

v Římě pracoval pražský architekt *Antonín Barvittus*. Roku 1854 obdržel italské stipendium a studoval zde zejména středověké renesanční památky, roku 1858 zahájil stavební průzkum Benátského paláce a předložil plány na jeho obnovu. Na restauraci paláce se podílel do roku 1866. V Římě se Barvittus seznámil se sochařem *Václavem Levym*.

1854-1866

v Římě studoval a pracoval sochař *Václav Lerch*. Itálie se mu stala druhou vlastí. Roku 1857 obdržel tento citlivý a vjemavý umělec dvouleté státní stipendium. V Římě žil ve společnosti *Petra von Cornelia* a *Johanna Friedricha Overbecka* a vytvořil zde množství prací. Důdicem jeho římských studií se stala Umělecká beseda.

1856-1859

po získání Veliké státní ceny studoval v Římě antické sochařství *Josef Hlávka*.

1858

v Římě studoval *František Schmoranz*, od roku 1885 pražský arcibiskup.

1858-1862

na náklady Klárový římské cety v Římě tři roky studoval architekt *Josef Zitek*.

1859

papež Pius IX. prohlásil *Jana Sarkandra* za blahoslaveného.

1860

kolem tohoto roku studoval v Římě *Lev Škrhaný*, od roku 1899 pražský arcibiskup, od roku 1916 arcibiskup olomoucký.

1863

v kostele S. Girolamo degli Illirici se již od začátku konaly slavnosti k tisícím výročí příchodu sv. Cyrila a Metoděje na Moravu.

1868-1870

v Římě studoval architekt *Josef Schulz*. Ke kolonii českých umělců v Římě patřili v 70. letech také architekti *Jan Zeyer, Jan Machyňa* a *František Schmoranz*.

1870

v Římě pobýval na kratší studijní cestě lézce nemocný malíř *Josef Mánes*. Vytvořil zde svůj poslední obraz *Římské ruiny* (Caracalovy termny).

1871-1873

hledal v Římě inspiraci ke své tvorbě *Bedřich Josef Schorch*, vycházející z mezinárodní neorenesance. O svém studijním pobytu zasilal pravidelně zprávy do Lumira (pod názvem *Z. Věčného města*).

1875

v Českém pouzím domě pracoval na výzdobě kaple sv. Václava malíř *Vojtěch Hymala*.

1875-1876

studoval v Římě především Michelangeloovu tvorbu *Miroslav Tyrš*. Estetické poznatky promítal i do oblasti tělesné výchovy podle antického vzoru kalokagathie, rovnováhy těla a ducha a krásy a dohry.

1879

titulárním biskupem kostela San Crisogono se stal *Bedřich kardinál Fürstenberg*.

1879

přijeli do Řima na doporčení komise pro výzdobu Národního divadla v Praze malíři *Josef Tuška, Mikoláš Aleš, Antonín Liebscher* a *František Ženíšek*.

1880

dne 30. září vydal papež Lev XIII. na popud biskupa *Josefa Jiřího Strosmayera* encykliku „*Grande munus*“, v níž vyzdvihl dílo *Cyrila a Metoděje* a rozšířil svátek těchto světců na celou zřek. Mezi Slovany, kteří u příležitosti oslav těchto dvou věrozvěstů navštívili jako poutníci Řím, bylo hodně Čechů.

1881

v Římě studoval architekt *Josef Sukač*.

1881

otevřel Vatikán svůj archiv pro studium odborníků. Od tohoto roku studovali v Římě i další četní a moravští historikové a archi-

váři. Jako první využil této možnosti roku 1882 *Antonín Gindely*, ředitel Královského archivu.

1881

v Římě se konala velká dělovná pouť Slovanů, české postníky vedl vyšehradský probošt Václav Šulc; papež Lev XIII. za přítomnosti královny *Antonína Cyrilla Svojama* posvětil obrazy pro moravské chrámy.

1881

po tomto roce zemřel v neznámém římském klášteře malíř *Josef Tulka*.

1883

přijel poprvé do Itálie a do Říma spisovatel *Julius Zeyer*.

1884

v Římě se konaly oslavy milénia smrti sv. *Mencelje*.

1884

byla papežem Lvem XIII. ustavena Česká kolej (Collegium Bohemicum).

1887

na pomníku Giordana Bruna na náměstí Campo dei Fiori zobrazil sochař Ferrari také *Jana Husa*.

1888

byl pro Bohemicum (Českou kolej) zakoupen vlastní dům.

1889

byl jmenován kardinálem titulárním kostela Sv. Giovanni a Paolo *František Schönborn*.

1889

obdržel další stipendium pro roční pobyt v Římě architekt *Josef Fanta*. Po návratu vystavoval roku 1890 své kresby z Itálie na výstavě Krásoumné jednotky pro Čechy. Následujícího roku studovali v Římě architekti *Josef Fanta*, *Karel Pokorný*, *Osvald Polívka* a *R. Křížemucký*. Polívka se zapísal do večerních kurzů římské Akademie.

1889-1892

v Římě studoval na náklady Klárovy římské ceny malíř *Emanuel Dítěl*.

1890

vydal Lev XIII. apoštolský list ke kanonickému založení Bohemika (České koleje).

1891

dne 29. března zemřela v Římě v ulici Via Maria Dionigi 29 *Maree Riegrová - Palacká*.

1893

od tohoto roku prožil v Římě s přestávkami padesát let archeolog, obchodník a sběratel, člen Německého archeologického ústavu, *Ludwig Pollak*, narozený v Praze.

1894-1915

v Římě pracoval v ateliéru sochaře Camovy v Benátském paláci sňoch *Ignác Weirich*. Jeho mecenáři byli kníže Liechtenstein, bratři Lützow, vicerektor Germanika Jähnig, kardinálové a vyšší církevní hodnostáři Vatikánu. Některé práce vytvořil na objednávku Biblického ústavu v Římě a hraběte Pallaviciného, který obdi-

voval jeho technickou dokonalostí. Za plastiku Světí Abelova (Jánes v NG v Praze) získal cenu společnosti Società degli amatori e cultori di belle arti.

1895

v Římě jednala zvláštní delegace českého episkopátu o zákazu křesťansko-sociálního hnutí. Delegaci vedl *František kardinál Schönborn*. Papežská kurie zákaz nevydala.

1896

v Římě pobýval na stipendiu malíř *Ottakar Nejedlý*, později profesor speciální krajinné školy pražské Akademie.

1897

do Říma odjel držitel římské ceny architekt *Jan Kotěra*.

1897

dne 14. září byl prohlášen za blahoslaveného šlechtic *Hermana*, zakladatel Tepelského kláštera. Téhož roku pobýval v Římě na náklady nadace tzv. římské ceny architekti světového významu, malíř a grafik *Jan Kotěra*. Studie a kresby vystavil roku 1898 v Topičově salonu v Praze.

1900

o Svatek roce přijelo do Říma několik skupin postníků, v březnu byla skupina vedena hradečským biskupem *Františkem Solovkyem Bauerem*, v dubnu *Františkem kardinálem Schönbornem*.

1901

byl jmenován titulátem kostela S. Stefano *Rosendo Lev* kardinál *Sárbovský*.

1902

Řím navštívili malíři *Jan Preisler* a *Antonín Hudcok*.

1903-1904

v Římě prožil svůj nejvýznamnější pobyt *Reiner Maria Rilke*.

1906

Řím navštívili na studijní cestě malíři *Emil Filla*, *Antonín Procházka* a *Bedřich Frigl*.

1906

studoval v Římě antiku spisovatel *Josef Nvotný* *Maňhar*. Z tohoto prvního pobytu vznikla kniha *Fejeronův Řím* (1907) a *Antika a křesťanství* (1919). Plodem dalších dvou návštěv Itálie a Říma je čestopisná kniha *Pod sluncem italským* (1919).

1906-1910

na Urbinově koleji studoval teologu historik umění *Josef Čihulka*, později ředitel Národní galerie v Praze, který přeložil iž dějiny církevní budby a křesťanskou archeologii.

1907

dne 28. srpna byla papežem Piem X. prohlášena za blahoslavenou „žena svatého Jivota“, manželka *Havla z Lemberka Zálusova*.

1908

obdržel římskou cenu za úspěšné absolvování Akademie výtvarných umění ve Vídni architekt *Antonín Engel*.

1909

dne 20. května blahověčil papež Pius X. *Klementina Maria Hofbauerová*, rodáka z jihomoravských Těšovic.

1911

byl generálním komisařem umělecké výstavy v Římě *San Carlo*. Mezinárodní výstavu umělecké fotografie ve Ville Borghese navštívili fotografové *Karel Novák* a *Karel Němec*. Téhož roku dne 27. listopadu papež jmenoval kardinálem brněnského biskupa *Franziska Saleského Blawera*. Jeho titulárním kostelem byl chrám S. Girolamo degli Illirici.

1914

dne 18. prosince odjel do Itálie jednat *Tomáš Garrigue Masaryk* a zde se rozhodl pro emigraci.

1917

dne 17. ledna byl v Itálii založen Československý dobrovolnický sbor (ČSDS), „bojující v Itálii se zbraní v ruce za samostatnost československého národa a států“. Téhož měsíce přijel do Říma generální tajemník Československé národní rady *Edvard Beneš*, aby jednal v italskou vládu o československém odboji. Poté se zlepšilo postavení Čechů a Slováků (zejména zajatců) v Itálii a v Římě byl místo dosavadního Českého úřadu (Ufficio della Boemia), sídlicího v ulici Via Milano, zřízen Československý úřad (Ufficio del Consiglio Nazionale Cecoslovacco in Italia). Sídli v ulici Via Boncompagni a vydával periodikum *La Nazione cecoslovacca nella guerra mondiale* (Československý národ za světové války), do nějž přicházely tajně příspěvky z Prahy a Paříže. Úřad se stal mezitím centrem mezi ústřednou odboje v Paříži a zájmovými sbory, v nichž rozdával tisk, publikace a propagační materiál. Na podzim 1917 se přeměnil v odbočku ČSNR.

1918

ve dnech 8-10. dubna se v Římě konal Kongres nepřipravených národů Rakousko-Uherska, jehož jednání se zúčastnil *Milan Rastislav Štefánik*. Výsledkem byl obrát italského veřejného mínění ve prospěch Slovanů, tedy i Čechů. Rakousko-uherská monarchie byla odsouzena jako „nástroj německé nadvlády“.

1918

při slavnostním předání praporu 6. čs. divizi 24. května u pomníku *Viktora Emanuela* byla poprvé vzána pocta písní *Kde domov můj*, která se později stala naší národní hymnou. Prapor věnoval Italsko-český výbor, přelání byl přilomien *Milan Rastislav Štefánik*.

1918

po slavnostním převratu a srážení mariánského sloupu na Staroměstském náměstí v Praze odešel ze svého úřadu pražský arcibiskup *Paul de Hayes* a uchýlil se do Říma.

1919

jednala s papežem *Benediktem XV.* o svých požadavcích delegace *Jednoty katolického duchovenstva*.

1922

ve futuristické galerii *Casa d'Arte Bragaglia* měla samostatnou výstavu futuristická malířka *Rutena Zárková*, v Itálii provdaná za bratra *Marinettiho* manželky.

1923

na jaře navštívil Řím za své sedmýdenní cesty po Itálii *Karel Čapek*. Pořídil z pobytu v Římě začal do svých italských listů. Téhož roku poprvé navštívil Řím malíř *Jan Zrzavý*.

1923-1927

v Římě dvakrát pobýval *Zdeněk Kalista*

1925

přijelo z Československa na oslavy *Svatého roku* kolem 4000 poutníků. V červenci 1925 došlo ke konfliktu mezi ČSR a Vatikánem a k přerušení oficiálních styků. Do Říma se vrátil papežský nuncius *Marmaggi*, který opustil Prahu na protest proti oficiální účasti vlády na oslavách *Jana Husa*.

1927

dne 17. prosince byl konflikt ukončen a vztah mezi ČSR a papežským stolicem upraven podpisem modu *vlavendi*.

1928

byl posvěcen základní kámen *Nepomucena*, koleje určené pro studenty *bohosloví z Československa*.

1929

dne 21. dubna byla kolej *Nepomucenum* vysvěcena. Při této příležitosti byli dva dny předtím přijati na papežské audienci četní poutníci v čelo s arcibiskupem *Kondáčem*. S poutníky přijel i *Jaroslav Dmíř*.

1929

v Římě zaznamenan krátký pobyt malíře *Franziska Jansačka*

1933

oslav *Milostivého léta* v Římě se účastnilo mnoho českých poutníků, jedna ze skupin vedl též pražský arcibiskup *Karel Kašpar*. Téhož roku vydal spisovatel *Jaroslav Durych* sbírku *fejtonů Římská cesta*. V Římě studoval materiály ke knoze o jezuitském řádu.

1934

na mistrovství světa v kopané podlehl Československo Itálii ve finále až v prodloužení 1:2. Nejlepším střelcem MS byl hráč *Najedlý* s pěti góly, vyznamenal se především brankář *Plánička*. Téhož roku maloval v Římě *Jan Zrzavý*.

V polovině třicátých let se uvažovalo o postavení Československé akademie v Římě, projekt *Antonína Mendla* však nebyl realizován.

1935

v prosinci byl jmenován kardinálem *Karel Kašpar*. Jeho titulárním kostelem byl chrám *San Vitale*.

1938

na den sv. *Václava* papež *Pius IX.* odsoudil *moschovskou* dohodu, i v Itálii se vytvořilo činné antifašistické hnutí a o pozdější vznik Československé legie v Itálii se zasloužil zejména ing. *Karel Hlavěl*, šéf *Ufficio Stampa*, pozdější odbojky České národní rady v Římě.

1939

dne 2. března se arcibiskup *Karel kardinál Kašpar* zúčastnil *visity* papeže (*Pius XII.*).

1942-1943

nataličela v římských ateliérech *Cinocitta* česká herečka *Lída Baarová*. Bydlela v hotelu *de la Ville* nad Špemběskými schody.

1947

dne 22. dubna na svátek sv. Vojtěcha bylo zahájeno zkušební vysílání Vatikánského rozhlasu v českém jazyce.

1947

dne 14. prosince bylo zahájeno pravidelné české vysílání Vatikánského rozhlasu. Prvním redaktorem byl spirituál koleje Nepomucena *fr. Václav Folt. SJ*.

1948

byl v Římě zrušen Český historický ústav.

1948

byl v Římě Cyrilometodějskou ligou založen měsíčník *Nový Svět*.

1949

byla v Římě založena Křesťanská akademie.

1949-1958

v římských ateliérech Cinecitta natáčela herečka *Lída Baarová*. Přátelila se s významnými režiséry a umělci, natáčela s režisérem Federikem Fellinim, v jednom filmu hrála po boku Giny Lollobrigidy. Bydlela zprvu v hotelu na španělskými schody, později u českých přátel.

1952

byl nad hrobem sv. Cyrila v bazilice S. Clemente osazen oltář, dar amerických Slováků.

1958

v sálu Benátského paláce (Palazzo Venezia) osadila Křesťanská akademie pamětní desku českému sochaři *Ignáci Weisichovi*, který pracoval v Římě.

1960

od 25. srpna do 11. září se v Římě konaly XVII. OH. Těhlejší ČSSR reprezentovalo 120 sportovců, kteří získali tři zlaté, dvě stříbrné a tři bronzové medaile. (Zlato: *Eva Bonáková* - kládka, *Bohumil Němeček* - box, *Václav Kocák* a *Pavel Schmidt* - dvojski; stříbro: družstvo žen sportovní gymnastiky ve víceboji a *Dana Zátopková* - hod oštěpem; bronz: *Josef Němec* - box, *Bakumil Kuhár* - zápas řeckořímský a osma s kormidelníkem - veslování.)

1963

vydal papež Jan XXIII. list k 1100. výročí příchodu sv. Cyrila a Metoděje na Velkou Moravu a posvětil základní kámen Slovenského ústavu Cyrila a Metoděje v Římě.

1963

papež Pavel VI. uložil znovuznalezené ostatky sv. Cyrila do kostela S. Clemente. Schránka na ostatky poškodila římská Křesťanská akademie.

1963

dne 5. července byla v Římě k výročí příchodu sv. Cyrila a Metoděje na Moravu konána krajaňská pouť. Vatikánská pošta vydala k výročí příchodu známku.

1963

byl jmenován ředitelem knihovny Papežské Lateránské univerzity *ThDr. Jaroslav Polc*, filozof, teolog, odborník na diplomatiku, paleografii a hagiografii.

1964

dne 23. listopadu posvětil papež Pavel VI. u oltáře sv. Václava v bazilice sv. Petra mozaikové obrazy sv. *Cyrila a Metoděje*, pořízené Křesťanskou akademií v Římě. Autorem obrazů je mistr *Janů Kollár*, jeho poslední dílo je v kapli sv. Antonína. Tím se český malíř zařadil mezi Michelangela, Rafaela, což je velké vyznamenání.

1965

dne 22. února byl jmenován kardinálem pražský arcibiskup *Josef Beran*, který se po nuceném odchodu z Československa uchýlil do Říma. Jeho titulárním kostelem se stal moderní chrám Santa Croce in Flaminio.

1965

Druhého vatikánského koncilu se zúčastnil pražský arcibiskupové *Josef* kardinál *Beran* a apoštolský administrátor *František Tománek*. *Josef Beran*, který po násilné internaci komunistickou vládou v letech 1949-1963 byl od roku 1965 nucen žít v římském exilu, zaujal na Druhém vatikánském koncilu projevem O svobodě svědomí, v němž vyslovil požadavek náboženské svobody pro všechna vyznání i požadavek rehabilitace *Jana Husa*.

1965

bylo založeno České náboženské středisko Velehrad, ředitel *P. Kojáček Hrabý* - moravský točák.

1968

dne 28. září byla v bazilice sv. Petra posvěcena značka udávající dělika pražské katedrály sv. Víta a téhož roku vydala Vatikánská pošta na vánoční sérii obraz *Pražského Ježíška*.

1969

po smrti *Jana Palacha* promluvil k českému národu ve Vatikánském rozhlasu arcibiskup *Josef* kardinál *Beran*.

1969

dne 17. května v české koleji Nepomuccu zemřel pražský arcibiskup *Josef* kardinál *Beran*. Smutní obřady se konaly 22. května ve Svatopetrské bazilice a poté byly tělesné ostatky uloženy v kapli vatikánské krypty.

1969

byl jmenován titulárním kostela S. Cuore (S. Giovanni Bosco) *Štěpán Trochta*, Salesián D.B.

1969

dne 24. listopadu schválily římské diecézní úřady České náboženské středisko Velehrad.

1969-1999

v Římě žil v emigraci a politicky působil bývalý předseda ÚV československých studentů a pozděj šéf Československé televize v Praze *Jiří Polák*. Z exilu podporoval československé disidenty a v Římě vydával časopis *Listy*, dvanáct let byl poslancem za Italskou socialistickou stranu v Evropském parlamentu.

1970

byla na náměstí blízko ulice Via Cecoslovacchia osazena socha *Jana Palacha*.

1971

zasedání biskupského synodu v Římě se za biskupy z Československa zúčastnil litoměřický biskup *Štěpán Trochta*.

1971-1993

působil jako ředitel sbírek Galleria Doria Pamphilj historik umění *prof. Eduard Šafařík*.

1972

dne 4. prosince byl v kryptě baziliky S. Maria Maggiore pohřben *Mon. Josef Bezdička*.

1973

k milénia pražské diecéze vydala Vatikánská pošta zvláštní známku.

1973

byl papežem Pavlem VI. jmenován kardinálem biskup *Štěpán Trocha*.

1973

v Římě se konala krajaňská pouť u příležitosti oslav milénia založení pražského biskupství.

1975

byla péči střediska Veveřhrad obnovena v kostele S. Bartolomeo kaple sv. Václava a ostatky byly roku 1976 uloženy do nového oltáře.

1976

řídícím kostela S. Vitale se stal *František Tománek*.

1977

byl v Římě svatořečen *Jan Nepomuk Neumann* z Prachatic.

1979

v Římě se konala krajaňská pouť k 10. výročí úmrtí arcibiskupa *Josefa* kardinála *Berana* a k pátému výročí úmrtí *Štěpána* kardinála *Trochy*.

1980

prohlásil papež *Jan Pavel II.* sv. *Cyrila* a sv. *Metoděje* za spolupatrony Evropy.

1981

od tohoto roku je ředitelem sbírek Galleria Colonna historik umění *prof. Eduard Šafařík*, autor řady uměnovědných publikací.

1982

k 700. výročí *M. Anežky České* vydala Vatikánská pošta zvláštní známku.

1984

k 100. výročí smrti brněnského opata-učence *Rehoře Mendla* vydala Vatikánská pošta zvláštní známku.

1985

v Římě se konala krajaňská pouť k 1200. výročí úmrtí sv. *Metoděje*. Při této příležitosti vydala Vatikánská pošta zvláštní známku.

1989

na vatikánské známce vydané k 600. výročí zavedení svátku Navštívení Panny Marie bylo užito iniciál z Jerštejnova rukopisu uloženého ve Vatikánské knihovně.

1989

dne 12. listopadu papež *Jan Pavel II.* svatořečil blahoslavenou *Anežku Českou*. Mši koncoleburoval též český primas *František*

kardinál *Tománek* a kanonizace se zúčastnil i ministr kultury ČSFR *Milan Kramlíček* a předseda Československé strany lidové *Zbyněk Žalman*.

1989

ředitelem fímského ústavu Východ-Západ se stal *Jiří Pelikán*.

1990

ve Florencii a v Římě hrálo naše mužstvo na MS v kopané. Náš tým byl sice vyřazen již ve čtvrtfinále, ale řada našich hráčů získala v Itálii angažmá, například *Tomáš Skuhrový*.

1992

dne 31. května byla zahájena pravidelná autobusová doprava na lince Brno-Řím-Brno, dopravce ČSAD Brno.

1993

k výročí sv. *Jana Nepomuckého* vydala Vatikánská pošta zvláštní známku.

1993

byla obnovena činnost Českého historického ústavu v Římě. Od téhož roku v Římě pracuje akademický sochař *Otmar Oliva*. Vyzdobil kapli v Centru Aletti (socha Leopolda Mandiče, oltářní svícen a kříž) a kapli Redemptoris Mater v Apoštolském poli (oltář, papežský trůn, bronzová noha kropenky, ambon, posuní kříž, svícny). *Otmar Oliva* působí též jako profesor na škole zaměřené na duchovní umění Scuola dell'arte spirituale v Římě.

1996

od tohoto roku hraje ve fotbalovém klubu Lazio *Pavel Nešvadl*. V druhé polovině devadesátých let působil v Římě jako fotbalový trenér *Zdeněk Zeman*.

1997

dne 16. října v Římě zemřel dlouholetý člen salesiánské komunity fímského Veveřhradu *P. Ladislav Dittrich*; byl pohřben v salesiánské hrobce na hřbitově Quindonia mimo Řím.

1998

k 20. výročí pontifikátu papeže *Jana Pavla II.* byly vydány zlaté, stříbrné a bronzové medaile. Autorem byl poprvé Čech - akademický sochař *Otmar Oliva*.

1999

delegace Velvyslanectví ČR v Itálii položila u pomníku *Jana Palacha* věnec k 30. výročí jeho sebeupálení. Spolu s velvyslankyní *Hanou Ševčíkovou* byl přítomen i ministr obrany *Fladimír Hrdý*, svědek události roku 1969.

1999

dne 16. února byl v kryptě baziliky S. Maria Maggiore pochován bývalý rektor Nepomucena a kanovník této baziliky *Mon. František Planer*.

1999

dne 22. jedna zemřel ceremoniál (obřadník) a posudší kanovník baziliky sv. Petra *Mon. František Vorlíček*. Pohřben byl v kryptě baziliky sv. Petra.

1999

dne 26. června v Římě zemřel *Jiří Pelikán*.

1999

v neděli 14. listopadu vysvětil v Apoštolském paláci Jan Pavel II. soukromou exerciční kapli Redemptoris Mater, na jejíž výzdobě pracovali také čeští umělci *Otmár Oliva* a *Petr Novák* a na libretu Rupnikových mozaik profesor *Tomáš Špiatlík*. Tento fakt byl označen jako epochální vstup českých umělců do centra katolické církve.

1999

ve dnech 15.-18. prosince proběhlo na půdě Papežské Lateránské univerzity mezinárodní sympozium o Janu Husovi s cílem připravit papežský výrok ve věci tohoto českého reformátora. Účastníci konference byli přijati na soukromé audienci Janem Pavlem II.

1999

dne 18. prosince byl před Neronovým obeliskem na Svatopetrském náměstí rozsvícen vánoční strom darovaný a do Říma přivezený z beskydské vesnice Morávky beskydskými lesníky. Strom předal papeži Janu Pavlu II. jako symbol pokoje a míru prezident České republiky *Václav Havel* s manželkou *Dagmar*. Účastníci předání, oficiální hosté a poutníci, se dopoledne zúčastnili slavné mše v bazilice sv. Petra (hlavní celebrant arcibiskup *Jan Grobner*, kazatel biskup *František Václav Lobkowicz*) a osobní audiencie u papeže. Darům, jež byly Janu Pavlu II. předány, dominovala socha sv. Anežky České, věnována pražskými křižovníky s červenou hvězdou.

Umělci z Čech a Moravy pracovali v dílnách římských mistrů, hudebníci jako učitelé. Mnozí tu našli trvalý domov, někteří dokonce místo posledního odpočinku. Všem svítíl Řím v duši jako zlatá háj, již od prahu dětských let.

Řím svatý, věčný, město měst, klíč a střeš děj. Řím světový, ale také český.

Zapsal Josef Bogar

Vítěze, znak města Říma v antických památkách, v obrazárně místních muzeí Museo Roma

Blatnické a obcí z Malína a Olomouce - stará obec a plázevník, přední Blatnice s manžilkami

PRODÁM ZAHRADU

u Veselí nad Moravou

směrem na Blatnici - 42 arů, se zděnou chatou a garáží s hospodářskou stavbou, studnou a se všemi druhy stromů. Zahrada je částečně oplocená, vhodná pro podnikání.

Tel. 0631-322638 večer
Adresa: Kratochvilová Věra
ul. Javorová 1522, 698 01 Veselí n. Mor.

PODKARPATSKÁ RUS 1918 - 1946

(čerpáno z publikácie ZAKLJATA KRAJINA – Peter Švorc) II. časť

HLADANIE VLASTNEJ IDENTITY

Veľkou tragédiou rusínskeho obyvateľstva bolo úplné odnrodnenie podkarpatnej časti rusínskych, najmä gréckokatolíckych kňazov. Na túto situáciu už na prelome 19. a 20. storočia upozorňovali americkí Slováci vo svojej tlač, ktorá sa poľstovými zástenkami dostávala aj do Uhorska. V tomto období to boli práve Slováci, ktorí burcovali uhorských Rusínov k tomu, aby sa prebrali z letargie a národne sa angažovali. Okrem toho kritizovali rusínsku kňazskú inteligenciu za to, že sa nielenže nečinne prizerá na maďarizačné snahy uhorskej vlády v rusínskom prostredí, ale že aj sama aktívne prispieva k pomadžarčovaniu a odnrodňovaniu rusínskeho obyvateľstva. Ostre články písal napr. Peter V. Rovnámek (1867-1933) v Slovenskom denníku (USA), ktorý odoberala nielen slovenská, ale aj rusínska emigrácia v USA. Vo viacerých článkoch odsudzoval pras rusínskeho duchovenstva, „ktoré je zradné a účelne nepriateľské svojemu národu“⁶⁶, a to nielen doma v Uhorsku, ale aj v USA. Gréckokatolíckych rusínskych kňazov charakterizoval takto: „Ich cieľom je nahrabať peniaze a utekať sľ kraja, aby tam sa bývali a vysmievali sa z chudobných. Pomaly tu (do USA - P.Š.) budú chodiť aj rusínski biskupi, aby nahrabali peniaze a s plnými kapsami hrabali sa domov“⁶⁷.

Ostre články, vychádzajúce zo slovenského prostredia a smerujúce do prostredia uhorských Rusínov, okrem snahy prebudiť ich národné vedomie, sledovali posilnenie protimaďarských

slovenských síl v Uhorsku. To dobre vedela uhorská vláda, ktorá prostredníctvom rakúsko-uhorskeho veľvyslanectva a konzulátov v USA podrobne sledovala všetky aktivity nielen amerických Slovákov, ale aj amerických Rusínov. Svedčila o tom podrobné spravidajské hlásenia z veľvyslanectva a konzulátov na ministerstvo zahraničných vecí Rakúsko-Uhorska.⁶⁸

Národnostný útlak a obrovská bieda boli príčinou veľkej vysťahovaleckej vlny na konci 19. a začiatku 20. storočia. Do roku 1914 sa z Podkarpatskej Rusi vysťahovalo do 155.000 ľudí, čo predstavovalo ako jednu tretinu jej obyvateľstva.⁶⁹ Uhorský Rusín odchádzali zväčša do priemyselných oblastí východných štátov USA, ako bola Pensylvánia, New York, New Jersey, Connecticut. Tu sa usádzali predovšetkým v baníckych mestách, v mestách s hutníckym a železiarskym priemyslom apod.⁷⁰

Vysťahovalectvu bolo na jednej strane tragédiou národa, na strane druhej zachraňovalo jeho prisťahovníkov pred nacionálnym i ekonomickým zánikom a spätne posilňovalo riaden emigráciu, ale aj tých, ktorí zostali doma. Pravda, ako sme už ukázali vyššie, národné prechádzanie Rusínov v USA nebolo vôbec jednoduché.

Uhorská vláda už na prelome 19. a 20. storočia začínala pociťovať slovenskú americkú emigráciu ako vážny problém, ktorý narušil tou prezentovaný obraz demokratického Uhorska a cieľavedome ho spochybňovala.

⁶⁶ Slovenský denník (USA), 14. október 1901, R. I., č. 172.

⁶⁷ Slovenský denník (USA), 9. október 1901, R. I., č. 168.

⁶⁸ ROVNÁMEK opísal rusínskych duchovných v USA takto: „Rusínsky pop sa hovorí, ak ho vidíš usmievať sa maďarom. To spôsobom sa svojimi porážkami hovorí po maďarsky. Ani za svoj národ nedopraje ani v úradných ani v priateľských stretnutiach. Každým slovom je celým telom a dušou Maďarom a ešte jak mu toho prejde, v akom sa je nabobnovat“. Rusínom je len na krátky čas, pokiaľ a kusateľne bláha nechaťke nie vypošľajúci vier v jazyku, že svoj rusínom, ale v skutočnosti Pán Boh zvlá. čo je to za žargón... Časť z toho vrátame im „am“.

⁶⁹ K tejto problematike pozri: Hoss, Hel- und Staatsarchiv Wien (IHISTA), Politisches Archiv, XXXIII, USA, Lasso I, kartón 53-92.

⁷⁰ DANKO, O. Rôla zakarpatskej emigrácie v USA a vychádzaní doh Zakarpattia v 1918-1919 rokoch. In: Ukrajinští Karpaty. Užhorod 1997,

s. 171. Pozorovať: BARAN, A. Carpatho-Ukrainian (Ruthenian) emigration, 1470-1914. Winnipeg 1983, s. 239. FASSMANN, H. Einwanderung, Auswanderung und Binnenwanderung in Osterrreich-Ungarn. In: Österreichische Osthefte, 33, 1991, 1, s. 58.

⁷¹ K mestám, v ktorých pracovali a usádzali sa uhorskí Rusíni, patrili napr.: (štát New York) New York, Yonkers, Brooklyny, (štát New Jersey) Garfield, Passaic, Newark, Bayonne, Elizabeth, Rahway, Manville; Port Anshoy, New Brunswick, (štát Connecticut) Stamford, Bridgeport, Trumbull, Danbury, Atsona, (štát Pensylvánia) South Canaan, Mayfield, Olyphant, Scranton, Old Forge, Wilkes Bare, Fredland, Hazleton, McAdoo, Mahanoy City, Shenandoah, Minersville, Albentown, Philadelphia, Pittsburgh, McKees Rocks, Rankin, Homestead, Marshall, Braddock Duquesne, McKeesport, Clairton. III. Hile pstrí: MAGOCSI, P. R.: Our People. Carpatho-Rusyns and Their Descendants in North America, Ontario 1984, s. 10-16.

Z BLATNICKÉ FARNOSTI

PAMĚTNÍ KNIHA FARNOSTI BLATNICKÉ OD ROKU 1898

(časť VI.)

Vzornou kultúrnou, vzácnými jemnými druhy révy i zmesivým výnosom vynikajú zvlášt vinice jeho farnosti knižete Jána II z Liechtensteinu. Vinic má kniže Liechtenstein v Blatnici 70 jier a o zvelebení jich zásluhy maj zemfely vysokonrdý pan lirabě Klement z Westphalenu, nynějši vrchni ředitel Berni, nadprávrce Sternberský Ruzbiczek, správce Bajer zvlášt v službě své reálnostný zdejší knižeci vlibohrdník pan Minářil.

Pěstují se zde hlavně tyto druhy:

- bílě fezik, ayvát, Cířfando, tramín, vudinka, matkateř seřný a řervný, ruhlauder, vlašský fezik, gůnadre (tokaj), onřieher (páderák), řrik (velmi málo), fezik rakouský, maškůt (vonný), Veltřinský fezik atd.
- řervně druhy havně: portugies, clevner, blau, řrařták volí oko atd. Mimo knižeci vlnohřady jsou řěž ve vzorně kultuře vlni-

ce pana Hutaly, vinice řady Blatnické zvláště ve Staré hoře, vinice pana Vachsmutha, hrůžky Josefa, pana Barbojka, Váňa, Valáška, Bachana atd. Těž vinice na Nové hoře, která leží u kódu (katastrální obci) lipovském jsou až na malé výjimky v držení blatničtanů. Vino zdejší jest nejlepší a nejšláhlější na Moravě a též jedno z nejlepších vín v Rakousku. Bílá vína mají všechny vlastnosti vín Rýnských a červená vína vín Mělnických, nevyniká-li náš „Burgund“ nad Mělnické, alespoň na jubilejní výstavě v Praze prodává se náš Burgund dražší než Mělnické. O výborné jakosti vína Blatnického svědčí i to, že sem ku vinobraní každoročně přiléhá žid z Uher, když mají předce vína světověznámá a kupují zde brozky a sami si zde lisují z nich víno a hlavně tato jsou, kteří ceny zdejšího vína určují a do velké výše vyhánějí, nežli mošt bílého vína 15 - 18 zlatých za vědro u zdejších rolníků. Vino knížecích sklepů dodává se do hlavního knížecího sklepu ve Valčicích v Rakousku, a stojí zdejší kníže-

ci víno jedenkrát stačené pro Vašice bílé 40 - až 44 zl. hektoliter, červené 32 - až 36 zl. r. z.

V knížecích Liechtensteinských vinicích těží se ročně průměrně 1800 až 2000 věder, bez vína srpkového - rolníci těží ze svých vinic každý tak, jak o vinice své dbá. Vinařství zdejší začalo hodně upadati, ale nyní opět zvelebuje - rolníci vidí na vinicích panických velké úspěchy, a jest jim to příkladem, aby vinicím svým věnovali péči, a révami ušlechtilými, pmočováním a povzbuzováním je p. vinohradník knížecí Minský všemožně podporuje.

Z kulturních rostlin jiných, pěstují se v Blatnici tyto druhy dle množství v tomto pohadí: jočmen, žito (ryž), pšenice (žito), oves, tuzýň. Z okopanin se pěstují zeměky (erteple), fepa cukrovka a fepa na krmení, len se nepěstuje, kvinopi a mláka málo, jen pro domácí potřebu, ještě méně hrachy, čočky, vily, dyni, slanečnic. Z pícních rostlin seje se: jetelina - jetel a esparsetta (málo).

Luk mají Blatničtané málo, u Blatnice jsou louky jen obecní a louka farní - mají

vlak, louky u Blatnicky, u Veselí mnoho, u Ostroha, a též něco u Chylic, a Nové Vsi.

Zvířena a) domácí jest obyčejná, nachází se kůň, hovzdi dobytek velmi mnoho, koza, prasce - ovce se již nepěstují, drůve am - pak pes, kočka (králík, ale málo, a lesích a polích naskytuje se kuna, tchoř, liška, laska, zajíc (přebojně), králík divoký (v hájku), někdy se vyskytuje, ale zřídka smu, a divoká černá zvěř, když od Borlic se zatoulá. Z hlodavců nalézají se vše ve-verky různé myši, psíkání, sylvové a škečkové. Ze savců bryzožravých krací, jeřákové, a neopyři.

S ptacna bývají zde vrabci, vřátníky, jilčkové, pěnkavy, pěnice, čičci, stehlci, slavci, kosi, bobábi domácí i divocí, ostrůž, luňár, vrány, straky, datlové - hvoznaf ko-roptví, něco křepelk. bažant jen když od Veselí neb Ostroha sem zabloudí. V domě husy, kachny, slepice, krůty.

Z plazů jest zde slepič v hájku a něk tam užovka, a ještěrka obecná. Zmije se zde nezdržuje. Z obojživelníků jen žaby.

Ryby v potoce jsou, mřinci, hrouzci a bělice - raci zde nyní nejsou.

PAPEŽ BLAHOŘEČIL UKRAJINSKÉ MUČEDNÍKY

Během své návštěvy Ukrajiny blahorečil papež Jan Pavel II. při mši na lvovském závozišti 28 mučedníků, kteří se stali obětmi nacionistické a komunistické ideologie. Mše se zúčastnil přibližně 1 milion věřících.

Ve své homilii papež také připomněl, že „synové a dcery slavné církve Lvova Ukrajinců (...) byli zabiti z nenávisti vůči křesťanské víře. Byli mezi nimi hřkupové, kaňži, řeholníci, řeholnice i laici. Tito naši bratři a sestry jsou viditelnými představiteli velkého množství neznámých hrdinů, kteří v průběhu 20. století odolali pronásledování, násilí a smrti raději, než by se vzdali své víry. Křesťané jiných vyznání byli také pronásledováni a zabijeni kvůli víře v Krista. Jejich společné mučednictví je nádhavným voláním po usmíření a jednotě. Toho je ekumenismus mučedníků a svědků víry, který ukazuje cestu jednoty křesťanům.“

Mezi blahorečenými byli například biskup **Mykola Charničkij**, zadrženy sovětskou tajnou policií v roce 1945 a odsouzený k nuceným pracím na Sibiři. Zemřel ve Lvově na následky nelid-

ského mučení. Dodnes musí být jeho hrob každý týden přikrýván novou zemí, protože si mnoho poustíků odnáší hrst země z jeho hrobu domů jako relikvii. **P. Omeljan Kovch**, ženatý kněz, otec šest dětí, který se stal obětí jak komunistického, tak nacistického režimu. V roce 1941 byl zatčen sovětskou armádou, propuštěn a uvězněn nacisty v polském koncentračním táboře Majdanek za pomoc Židům při útěku. Biskup **Teodor Romza**, který zemřel na otravu v nemocnici, kam byl převezen po tajemné autonehodě v roce 1947. Baziliánský koad **Severijan Baranyk**, uvězněný sověty v Drůvohychu v roce 1941. Jeho tělo nebylo nikdy nalezeno, protože, podle důkazů předložených v žádosti o blahorečení do Říma, byl „uvařen v kotle a podáván vzhněm jako pročeřka“.

Redemptorista **P. Zynovij Kovalyk**, zatčený při mši během kázání, byl bolševiky ukřižován ve lvovské věznicí Brychidsky. Dvě řeholnice sestra **Oňa Bida** a sestra **Leukadija Harasymiv**, které aktivně pomáhaly řecko-katolíkům v době, kdy jim chyběly kněží. Byly zatčeny, když vedly modlitbu na polštář, poslány na Sibiř, kde zemřely na vyčerpání a utrpění.

UKRAJINA V ČÍSLECH

U příležitosti apoštolské návštěvy papeže Jana Pavla II. na Ukrajině byly Centrálním statistickým úřadem církve uveřejněny některé údaje o církvi na Ukrajině z roku 2000.

Ukrajina má 50, 1 miliónu obyvatel, z nho je 5, 5 miliónu (11, 08%) katolíků. V zemi je 3676 farností a 199 různých pastoračních středisek. Působí zde 23 biskupů, 2522 kněží, 1075 řeholníků a řeholnic a 14 trvalých jáhánů. Ke kněžské službě se připravuje 1236 seminaristů. Celkem 1267 studentů navštěvuje 20 katolických vzdělávacích zařízení od školek až po univerzity. Na Ukrajině jsou také různé charitativní instituce, které patří církvi nebo jsou řízeny její řeholnicemi či řeholnicemi fyziky.

Přeložili jsme v K. T. Č. 5. / 15. července 2001. / Rusko je duchovní poutí

Josef Bugar

KNĚŽSKÉ SVĚCENÍ A PRIMICE ING. FRANTIŠKA BEZDĚKA

V sobotu 30.6.2001 se uskutečnilo v katedrále Svatého Václava v Olomouci kněžské svěcení naší diecéze a mezi 13 absolventy teologické fakulty byl i náš rodák a spoluobčan František Bezděk. Vysvěcení provedl před zaplněnou katedrálou arcibiskup Olomoucké diecéze Mons. Jan Graubner, společně s více než 100 spoluprátry v kněžské službě. Od nás jel i autobus a několik osobních aut, abychom společně s ostatními účastníky slavnostní bohoslužby vytvořili velké společenství při tak důležité události. Měl jsem to štěstí, že jsem dostal čestnou místenka a byl jsem usazen v předu a samotného oltáře mezi pozvanými hosty. Byl to pro mne, ale i pro ostatní, velký nezapomenutelný zážitek, který mně utkví v paměti na velmi dlouhou dobu. Po skončení více než dvouhodinové bohoslužby přijímá František před kostelem od známých dary a gratulace. Při pěkném slunečném počasí se všichni rozjždíme domů a přáním, aby i nedělní primice dopadla tak dobře jako sobotní svěcení za pěkného počasí a dobré pohody všech účastníků. V neděli ráno se ale probouzíme do míhavého a sychravého dne. Když přijíždíme na kopec Sv. Antonínka, není kostel ani okolní prostranství vidět. Všichni pořadatelé jsou již připraveni přivítat

první poutníky a návštěvníky primice. Dělati se poslední úpravy a televízni studio připravuje kamery a všechno zařízení pro natáčení. Stánkaři začínají vybalovat zboží a jejich zruky jsou upřeny k obloze. Kolem osmé hodiny začíná přebít a první mše svatá se bude konat v kapli. Známé říení, že devlá rozhodne, tentokrát platí, při stále více. Poutníci se pomalu sjíždějí, osobní auta prokluzují na trávu a autobusy musí návštěvníky vyložit a odjet parkovat dolů do údolí. U studánky se zatím připravuje průvod, družiček a krojových je málo. Muzikanti si zakrývají nástroje deštníky, aby jim do nich nezaprlelo. Přibla vhodí stampria slivovice na zahřátí.

Kolem desáté přivádí ministranti a společtství novokněz Františka, kolem kterého vytvoří družičky kruh a průvod se vydává na vydešesou cestu směrem ke kapli. Muzikanti vyhrávají do krku a hrad je trochu veselji. Poutníci a všichni ostatní stojí vedle cesty, fotoaparáty cvakají a kamery běží. Po příchodu před polní oltář se vše zaplnilo a poutníci čekají uchování pod deštníky, pláštěnky a stromy na zahájení. Stále přibíá a přibíá.

Slavnostní primiční mše svatou zahájil novokněz František společně s provinciálem sešesání P. Janem Komárkem a místním farářem P. Grzegorzem Kotyniou. Následovalo vítání krojových od nejmenších dětí až po dospělé a nakonec přivítal primicianta starosta obce Ladislav Vyskočil, jehož proslov jsme uvedli výše. V kázání promluvil k účastníkům bohoslužby představený sešesání P. Komárek, který dříve působil v blatnické farnosti a který pomáhal Františkovi v jeho prvých pokusech přiblížit se k Bohu

PROSLOV NA PRIMICI

MILÝ FRANTIŠKU!

Devol mi, abych Tě jménem našich spoluobčanů a farníkokatolické farnosti Blatnice pod Svatým Antonínkem přivítal co nejardečněji na tomto poutním místě a příležitosti slavnostní primiční mše svaté. Dále vítám mezi námi všechny kněze, spoluprátry, teholníky, řádové sestry, zástupce parlamentu ČR, ostatní hosty a zde přítomné poutníky, ať už jsou to domáci nebo z blízkého či vzdáleného okolí, ba dokonce i z celé naší vlasti, kde František působí. Všichni, kteří jami zde přítomní, chceme společně s Tebou oslavit tento významný den v Tvém domádním životě a poděkovat Pánu Bohu za nová kněžská povolání. Je tomu již dlouhých 39 let co byl zdejší rodák vysvěcen na kněze a dnes se přání a sen mnoha lidí naplnil a Ty Františku nastoupil na vlnici Páně, kde se budeš převážně věnovat dětem a mládeži, kteří to nejvíce potřebují. Jistě neodmítneš také starší a nemocní lidi, kteří se na Tebe obrátí o pomoc a radu. Chtl bych Ti z takto místa poděkovat za vše, co jsi zatím pro naši obec a farnost udělal, včetně Tvého působení po různých místech země České. Pevně věřím, že v této nastoupené práci budeš i nadále pokračovat v kterémkoliv místě, kam Tě Tvůj představený pošle vykonávat pastorační činnost. Naše myšlenky a modlitby Tě budou provázet všude, kde budeš mít nový domov a vždy budeme rádi, že budeš mít trochu volna a přijedeš se podívat na svou rodnou obec. Milý Františku, čeká Tě dlouhá a namáhavá cesta naplněná radostmi, starostami, ale také bolestmi a utrpením, tak jako Ježíše Krista. Proto Ti všichni přejeme do Tvého kněžského a pastoračního působení hojnost Božího požehnání, darů Duchu Svatého a ochrany Panny Marie. Lze si jen přát, aby tento slavnostní den oslovil další mladé muže, kteří budou ochotni následovat Krista na jeho cestě.

V Blatnici pod Sv. Antonínkem 7. 7. 2001
Ladislav Vyskočil, starosta obce

Přívod - krojované děti a novokněz František

Přívodní - starosta obce L. Vyskočil

a dát se na dlouhou přípravu na kněžskou dráhu. Obřad pokračuje přinášením obětních darů, které nesou k oltáři děti i dospělí a obsahují vše potřebné pro běžný život. Mše svatá pokračuje proměňováním a následně sv. přijímáním. Na konci primice děkuje František rodičům za výchovu a všem ostatním, kteří se podíleli na jeho cestě ke kněžství. Na závěr uděluje společně s ostatními novokněžské požehnání a zve všechny pozvané na oběd do školní jídelny. Po skončení ryzáčeji kněží a cukroví, muzikanti vyhrávají a do toho všeho nám stále přelí a přelí. Velká slavnost končí a všichni odcházejí domů pramočení a šťastní, že to všechno dobře dopadlo. U kaple přijímá František gratulace a bláhopřání. Auta se pomalu rozjíždějí domů a stánkaři balí, protože dneska toho moc neprodají. Oběd je připraven ve školní jídelně, kam se všichni přesouvají a kde čekají kuchařky s teplou polévkou a smaženými řízků pro 350 osob. Mládež si vzala na starost obsluhu a vše probíhá ke spokojenosti všech přítomných. Jen to počasí se nechce umoudřit, tak je rozhodnuto, že kulturní program se uskuteční místo na farní zahradě ve školní jídelně. Je to velká škoda, protože vše bylo připraveno na zahradě, včetně pódia pro účinkující a občerstvení pro dívky. Vystoupení probíhá ve stísněných podmínkách, ale všichni jsou spokojeni, což dávají najevo potleskem za přešvedené výkony. Pomalu se loučí a odjíždějí ti, kteří to mají domů nejdál, jedná se o hosty z Plzně a Českých Budějovic. Všichni se rozcházejí do svých domovů obohaceni o velký duchovní zážitek a společenství, které se v Blatnici uskutečnilo. I počasí se nakonec umoudřilo a přestává pršet.

Obřadová - František a spolubratři

Novokněžské požehnání

Co říci na závěr tohoto významného dne pro celou naši obec a její okolí? Na prvním místě patří velké poděkování všem, kteří se podíleli na přípravě primiční slavnosti. Jsou to mimo jiné: nejmenované ženy, které pekly koláčky a cukroví, dělaly výzdobu kostela, oltáře, zesty a brány pro průvod, pořadatelé všeho druhu, muzikanti, zpěváci, sborů, krojovani, mariánky, ministranti a všichni ostatní nejmenovaní, kteří pomáhali. V neposlední řadě je nutno zvláště poděkovat kolektivu kuchařek jídelny základní školy a jejich pomocníkům, dále Obecnímu úřadu, vedení základní školy p. řediteli a místní farnosti za poskytnutou pomoc při organizování slavnosti. Dále je nutno poděkovat všem účinkujícím kult. programu, který se musel uskutečnit v náhradním prostoru a všem, kteří finančně přispěli pro novokněže Františka.

Ještě jednou všem „Pan Bůh Vám za vše zaplá!“

Zapnul: Ladislav Pyskočil

DĚŠŤ PŘI PRIMICÍCH NIKOHO NEODRADIL

Podle výsledků letošního sčítání lidí se v České republice výrazně zvýšil počet ateistů. Při primiční mši svatě to ale na kopci svatého Antonínka rozhodně nebylo poznat. Stovky věřících, které přišly přivítat a duchovně podpořit místního salesiánského novokněze, byly spíše živým dokladem faktu, že Hodonínsko je okres, kde se k víře hlásí, hlavně za Uherskohradištskem (63,8 %), nejvíce obyvatel v zemi (57,4%). Přítomné od účasti na slavnosti neodradil souvislý déšť s přívalem vody a olověnání temné nebe.

Novokněz František Bezděk sloužil svou primiční mši na biskupské hoře hned druhý den po kněžském svěcení, které se uskutečnilo 30. června v olomoucké katedrále svatého Václava. Jistě není bez zajímavosti, že sedmatřicetiletý salesián vystudoval ještě před Teologickou fakultou v Českých Budějovicích nejdlavě Vysokou dopravní školu v Žilíně. S učebníky tímto potom působil coby výpravčí v železničních stanicích v Lipově a Velké nad Veličkou. Ve Veselí nad Moravou se na čas stal také vedoucím vozové a přepravní kanceláře.

„Studium teologie a dopravní školy se nedá potornávat. Železničákem jsem byl tělem. Knězem jsem ale tělem i duší. Beru to jako poslání,“ uvedl novokněz. „Chci pomáhat mladým lidem, kteří se ocitnou na okraji kolektiva anebo společnosti. Chtl bych jim ukázat, že každý má šanci prožít dobrý život,“ vysvětlil F. Bezděk.

Kvůli deštivému počasí se musel plánovaný kulturní program přeložit pod střechu školní jídelny. Novokněz učinky tak viděl jenom ti, kdo se provalili do bezmála jiné přepjaté jídelny. Jistě je jistou každý rád poslehl, jak vypadal P. Gregor z Konywa (na snímku) v roli náčelníka mládeže.

Foto: Lenka Fojtíková

proč se rozhodl stát právě salesiárem. Provinciál Jan Komárek poslal sloužit svého nového spolupráce do Fryštáku u Zlína.

Jak už to při podobných událostech bývá, pro návštěvníky je připraveno bohaté pohostění. Po bohoslužbě se rozdávají koláčky i zákusky. Stovky hostů jsou potom pozvány k slavnostnímu obědu. Nejnak tomu bylo i tentokrát.

V Blatnici například po domácnostech dobrovolnice napěky deset tisíc koláčků a osm tisíc zákusků. Na přípravě slavnostního obědu se bez jakéhokoliv nároku na odměnu podílelo sedm kuchařek a pět pomocnic. Ty ve školní kuchyni uvařily tři sta dvacet porcí. Podávala se šlepičí polévka s musem a nudlemi. Hlavní chod byl bramborový salát, řízek anebo pečené stěfno. Navíc bylo připraveno šlo porci guláše. „Připrava primicí trvala půl roku. Posledních čtrnáct dnů byla velmi intenzivní, kdy jsem takřka nespala,“ svědčila se se sestra novokněze Hana Cenková. „Poslední týden jsem potom měla rozepsaný každý den téměř po minutách. Do příprav se zapojila celá dědina. Bez pomoci desítek ochotných dobrovolníků by se tato akce nemohla vůbec uskutečnit. Tímto bych chtěla všem ještě jednou poděkovat,“ zdůraznila na závěr Hana Cenková.

Lenka Fojtíková

KOSMETIKA PETRATUROVÁ LUCIE

V BUDOVĚ OBEČNÍHO ÚRADU V BLATNICI

OTEVŘENO:	PONDĚLÍ	11⁰⁰ - 18⁰⁰
	ÚTERÝ	8³⁰ - 16⁰⁰
	STŘEDA	zavřeno
	ČTVRTEK	11⁰⁰ - 18⁰⁰
	PÁTEK	8⁰⁰ - 16⁰⁰

Nabízím kosmetické ošetření pleti:

- hloubkové čištění
- masáže
- formování obočí
- barvení řas a obočí
- epilace obličej, rukou a nohou
- pleťové masky
- mikromasáž očního okolí atd.

výhodné ceny:	např. formování obočí	15,- Kč
	barvení obočí	15,- Kč
	barvení řas	25,- Kč

tel.: 0737 / 100 710

NA PÁTERA JANA KOMÁRKA BLATNIČANÉ STÁLE VZPOMÍNÁJÍ

Ať věřící anebo nevěřící, všichni by znali a dodnes si pamatují na období, kdy v Blatnici sloužil P. Jan Komárek, kterému mnozí nefečko jinak než Johnny. Toto dobu mají všichni spojenou s prvním hraním na kytaru v kostele, vznikem školy i společensví mladých. Dokázal, o čem mnozí faráři jenom sní. Přitáhl do kostela mládež. Lidé na něj dodnes vzpomínají, ale kromě několika mála zasvěcených málokdo ví, kudy vedla cesta P. Jana Komárka po revoluci, kdy z Blatnice odešel. Při primicích Františka Bezděka si udělal v nabízeném programu trochu času a byl ochotný odpovědět na několik otázek. Nyní se tedy také čtenáři našeho zpravodaje mohou dozvědět více o minulém i současném životě dnes čtyřiačtyřicetiletého salesiána.

Můžete zavzpomínat, kde všude jste působil, než jste se dostal do Blatnice?

Ve třicetisáti letech jsem byl vysvěcený na kněze. Coby kaplan jsem potom tři roky působil na Velehradě. V šestadesátém roce jsem se prvně stal farářem v Blatnici, kde jsem setrval do desátého února devadesátého roku.

Co byl hlavním důvodem vašeho odchodu z Blatnice?

Jsem salesián. Hned po revoluci byly naší kongregaci vráceny prostory zabavené komunisty v padesátých letech. Mí představení mě vybrali, abych šel pracovat do Ostravy, kde jsme přebírali kosíel obsazený vojáků. Již první měsíc jsem ale věděl, že tam nezůstanu.

Jak to?

Ve svobodných dimenzích se začalo přemýšlet dál a vyskytl se problém, kým obsadit noviciát, což je vlastně rozličná příprava těch, kdo se chtějí stát salesiány. Problém byl především s obsazením vedení noviciátu. Nakonec zase vyhrál oně. V Ostravě jsem proto pobýval pouze pár měsíců. Od poloviny srpna roku 1990 jsem se přesunul do Hodoňovic u Frýdku Místka. Zde nám byl navrácen dům, který salesiánům sloužil do padesátého roku. Šlo o provizorní budovu postavenou za války, kdy se stavěly spíše dřevěné domy - takové „Jágrbaráky“. V totální době byla budova využívána coby pionýrský tábor. Potom provoz ale zakázala hygiena. Podnik, který budovu vlastnil, ji prodal Jednotě, která zde udělala sklady.

O stavbu se roky nikdo nestaral, a tak trvalo zhruba tři měsíce, než se vyřešily majetkoprávní problémy a opravy pro bydlení. Do té doby jsme spouš s dvacíti novici pobývali v Liptáni na Krmovsku. V roli novicmistra jsem v Hodoňovicích působil až do pětadesátého roku. Potom se rozhodlo, že hoši, kteří začali studovat na Teologické fakultě v Praze, budou ve studiu pokračovat v Českých Budějovicích, kde přednáší několik salesiánů. S jejich odchodem se uvolnil dům, vlastně fara, na okraji Prahy v Dolních Počernicích. V pětadesátém roce byla zrovna pauza, kdy nebyl ani jeden novic. Do budoucna se rýsovalo, že nových hochů nebudou taková kvanta, a že se jejich počet bude ročně pohybovat maximálně do pěti. V Hodoňovicích byl objekt dost rozlehlý, a tak málo lidí by se tam ztratilo. Rozhodli jsme se proto pře-

stěhovat do Prahy - Dolních Počernic. Tam jsem dál pokračoval v započaté práci. Ve funkci jsem zde zůstal do osmadesátiletého roku.

Z uvedenému vyplývá, že zájmem o studium teologie a vstup do salesiánského řádu ubývá. Nehrozí, že jednoho dne budete zcela bez nových adeptů?

Za celou porevoluční dobu začalo se studiem necelých tředesát kluků. První dva roky po revoluci byly silné. Tehdy se každoročně přihlásilo dvacet chlapců, potom osm, devět... a vloni například ani jeden. Letos začínají čtyři hoši. V současné době jsou to průměrně dva až tři kluci ročně. Jestli budeme bez nových adeptů, bude záležet na množství skutečností: zda si naše působení bude přát Bůh, jestli budeme žít věrně své povolání a věnovat se opravdu tomu, k čemu jsme byli povoláni apod. Uvidíme.

Kolik je nyní v České republice salesiánů celkem?

V osmnácti salesiánských komunitách žije sto šedesát salesiánských kněží a bratří laiků. V každé komunitě je většinou kostel, farnost a středisko mládeže. To se nazývá také oratoř a bývá využívána k aktivitám dětí a mládeže ve volném čase. Velká střediska se nacházejí například v Praze Kobylisích, Českých Budějovicích, Pardubicích, Brně - Žabovřeskách a Litni, Zlíně a Ostravě.

Šlytela jsem, že máte misie i v zahraničí. Kde?

Jedná se o komunitu v Bulharsku, kde v osmém tisícíni území působí četní salesiáni. V jednom středisku jich tam momentálně pracuje pět. Za války na Balkáně si Svätý (stej) přál, aby se zde začalo pracovat pro zklidnění atmosféry. Do té doby salesiáni působili v Chorvatsku, Slovinsku, Bosně a Hercegovině. Jejich úkolem bylo pracovat v dalších zemích. Dostali jsme ná vybranou Rumunsko nebo Bulharsko. Náš tehdejší provinciál zvolil Bulharsko. Jak už je posláním salesiánů, snažíme se pracovat s mládeží. Výhledově bychom si chtěli vychovat nástupce, aby se i v Bulharsku dál šířila myšlenka Dona Bosca. Na Balkáně je to ale dost těžké, i když i zde je to stát od státu velmi rozdílné. Oproti Bulharsku je například Rumunsko daleko víc katolické a setkáváme se zde s větším zájmem. Bulharsko je více pravoslavné a stejně také proto je práce mnohem obtížnější.

Myslenka Dona Bosca byla původně zaměřena spíše na práci s chlapci, jak je tomu dnes?

To bylo dobové. Děvčata v době Dona Bosca neprožívala stejné problémy jako chlapci. Dívky pracovaly převážně jako služebné v rodinách. Klouci byli zaměstnáni na stavbách. V práci byli od rána do večera a potom ve volnu končili na ulici. Dnes jsou na tom chlapci i děvčata stejně, a ták jsme zde pro všechny. Naše práce je zaměřena nejen na věřící mládež. Salesiánská střediska jsou otevřena úplně všem. Přijít může kdokoliv. S těmi, kdo vytrvají, se snažíme navázat kontakt. Často jde o proevangelizační práci. S nevěřícími lidmi ani mšeobdy nemluvíme o Bohu, o Ježíši, protože je to pro ně cizí. Snažíme se jim ale třeba nabídnout nejdříve přátelství, zájem o jejich problémy. Často jde opravdu o děti z ulice, o něž se rodiče vůbec nezajímají, které běhají od rána po veškeru.

Vraťme se k vašemu pracovnímu postupu. Jak jste uvedl, do osmdesátého roku jste byl novicmístrem. Co následovalo potom?

Ukončil jsem magistra noviců a rok jsem dělal vikáře provinciálův, což je prakticky jeho zástupce. Provinciál je pro salesiány nejvyšším představeným v republice. Vikářem jsem byl jenom rok, protože provinciálův končilo období. Ten je totiž vždy jmenovaný pouze na šest let. V létě osmašedesátého roku proběhlo jmenování nového provinciála. Volba bratří padla na mě. Na podzim jsem se proto přestěhoval do Prahy - Kobylis, kde je sídlo ústředí provincie. Začal jsem se připravovat na funkci. Dva měsíce jsem pobýval v Itálii, kvůli procvičení jazyka. Znakist italštiny je dost důležitá, protože naše vedení je v Římě. Zakladatel Don Bosco je Ital, takže máli mateřskou řečí je italština a také nejvíce literatury je ve stejném jazyce. Komunikace je prostě snazší. Samotnou službu provinciála jsem převzal až v lednu devětašedesátého roku.

Co je náplní vaší práce?

Provinciál je na úrovni biskupa v diecezi. Biskup má ale diecéz, která je určitým ohrančeným teritoriem. Salesiáni jsou roz-

troušeni, proto provinciál působí po celém území republiky. Mým úkolem je v první řadě péče o spolubratry. Rozhodují, kdo kde bude pracovat. Jsem zodpovědný za to, co salesiáni v místech, kde jsou, dělají a jakým způsobem. Především se ale musím zajímat, nejenom jak pracují, ale také jak žijí a co dělají. Řečit spolu s nimi problémy. Přestože mám trvalé sídlo v Praze, téměř stále jsem na cestách po jednotlivých střediscích. Mým každoročním úkolem je alespoň jedenkrát navštívit všechny komunity v republice a pobýt tam několik dní. Člověk se musí na vlastní oči přesvědčit, jak fungují. Musí být také čas na rozhovor se spolubratry a s lidmi, s nimiž spolupracují. V každém místě jsou jiné podmínky i problémy. Je rozdíl, jestli je člověk ve Zlíně, Ostravě anebo v Teplicích...

Dá se tato práce porovnat s činností ve farnosti?

Ve farnosti se člověk setkává se stále stejnými lidmi, s nimiž je možné navázat určité vztahy. Tady je to trochu jiné. Své poslání vnímám především v tom, abych byl pro své spolubratry tím, kdo se o ně stará, v němž naleznou oporu. Snažíme se, aby naše vztahy byly skutečně bratrské. Ne ve formě - nadřizený, podřizený. U nás je to zařízeno tak, že se ve funkci provinciála střídáme. Nikdo to nemá do smrti, a tak se nemůže stát, že by člověk nějak ustnul. Teď jsem to šest let já a potom bude někdo jiný.

Jak taková volba probíhá?

Každý spolubratr může napsat tři navrhovaná jména. Tipy se posílají našemu představenému v Římě a ten na základě návrhů rozhodne.

Nemáte se stát, že byste byl zvolen ještě jednou?

Může, ale v současné době se představení přiklánějí spíše k výměně. Jde o značně únavnou a náročnou práci. Každý nový člověk vnese navíc něco nového.

Děkují za rozhovor a do další práce za všechny čtenáře zpravodaje přeji jenom všechno dobré. Lenka Fojtíková

KE KAŽDÉ POUTI PATŘÍ TAKÉ VÝZDOBA

*„Nabídkla jsem ženám, aby se při práci scházely v ruku pod mírovím, kde mají místo dom.“
mimi dvacetiděsátiletá Ludmila Hanáková (na snímku). Ta měla pro brigádnice nachystané
bohaté občerstvení. V kuchyni voněly koláčky, bábovka, vaničky, ušlechtilé ruličky, jablčkový
tvaroh a spousta dalších dobrot. Nachystala ani víno, rum, káva a malibonické mléko.*

Foto: Lenka Fojtíková

B. Páčová. Při děkovné pouťi musely ženy vyrobit celkem patnáct metrů věnců. Ještě víc práce měly ale při letošních primicích, kdy se výzdoba dělala od studánky až ke kapli. Tehdy bylo nutné připravit osmdesát metrů věnců.

„Ve čtvrtek jsme natáhly drát a do pátku nám ho někdo ukradl, a tak jsme musely všechno dělat znovu,“ povzddechla si čiperná důchodkyně. „Měšný drát jsem si přitom přivezla až ze Slovenska. Čtyři sta dvacet korun bylo rázem pryč,“ uvedla Páčová.

„Jakmile je práce hotová, besedujeme. Povykládáme si a dozvíme se, co je nového,“ uvedla Ludmila Hanáková, která ve svém domě poskytuje brigádnicím v posledních letech azyl. Přestože ji už nohy příliš neslouží, napekla veškeré sladkosti sama a navíc z vlastních finančních zdrojů!

Je určitě potěšitelné, že i v dnešní době, kdy každý stále někam spěchá a myslí především na svůj prospěch a zisk, existují lidé, kteří jsou ochotni zdarma obětovat svůj čas i úsilí. Mezi tyto nadšence patří také Jarmila Nedbalová, která se už celé roky stará o výzdobu kostela a kaple na blatnické hoře. To už je ale jiný příběh, a tak zase někdy příště.

Lanka Fajtková

Bibena Páčová připravuje se pletení věnců věnec neuvěřitelných třicet let. Foto: Lanka Fajtková

DĚKOVNÁ POUŤ DNES A V MINULOSTI

Za krásného letního počasí proběhla dne 26.8.2001 na kopci nad Blaticí tradiční děkovná pouť. Dnes bychom si ji chtěli připomenout fotografiemi z roku 1942 a takéť fotografiemi z roku 2001. Na fotografiích z roku 1942 nesou věnec paní Ludmila Váverková (roz. Hanáková) a paní Marie Zemánková (roz. Veverková), na fotografiích z roku 2001 jsou - Magdalena Vyskočilová, Marek Vyskočil a Richard Šmahaj, Ondřej Valáček. Z uveřejněných fotografií je zřejmé, že i po mnoha letech blatnický kraj a tradice neustále žijí.

KULTURA, ŠKOLA

BRÁNA 2001

Pod pojmem brána si asi každý představí něco jiného. Někdo větří bránu do zahrady, někdo bránu nebeskou. V našem případě se jedná o pěveckou soutěž.

Když mlobou mít dospělí folky zpěváci svou PORTU (příklad z latiny porta = brána), proč by nadané děti a mládež nemohly mít svou BRÁNU. A tak se před zhruba deseti lety zrodil nápad zapojit všechny věkem mladé hudebníky hrající právě tento druh muziky do celorepublikové soutěže.

Předcházející kola Chřibsko-karpatské oblasti (rozdělení dle České táborské unie zahrnuje okresy Zlín, Kroměříž, Uherské Hradiště, Hodonín a Břeclav) se konala na trampské osadě Dakota v Podkopné Lhotě za Slašovicemi. Prostředí nedotčené přírody je v těchto místech opravdu nádherné, ale nese v sobě nevýhodu nedostupnosti pro mnohé zájemce. Proto jsme letos zvolili pro BRÁNU Blatnici pod Sv. Antonínkem, která je relativně dostupnější. Pro odpovídající prostředí nám padl do oka areál OKAWANGA. Spolek lidí, který se ujal pořádatelství musel pro pořádek mít nějaké jméno. Tedy příhodně: Kamarádi mladé trampské písničky. Společenství se skládá z lidíček z Blatnice, Veselí a Kroměříže. Termín soutěže byl stanoven již v zimních měsících na 25. srpna 2001. Doufali jsme, že v tomto posledním prázdní-

novém víkendu bude ještě přeremné počasí a že také soutěžící už budou doma z dovolených, od babiček, z táborů a podobně.

Předpoklad nám vyšel na 150 %. Takže v tropickém odpolední mužská část odborné poroty hodnotila výkony soutěžících na boře bez, jen v kraťasech. Účinkujících byl dostatek - téměř 30 dětí ze čtyř okresů.

Celá soutěž byla rozdělena do dvou kategorií:

1. od 0 do 15 let
2. od 15 do 18 let.

Každá kategorie ještě měla tři podkategorie: jednotlivec, duo, skupina.

Porota měla velmi těžkou práci. Na závěr byl každý ohodnocen a domů si odnášel i památku - keramickou placku s logem Brány (vyroběti je p. nč. ZŠ v čele s p. uč. Mackovou. Moc děkujeme.) a drobné dárky od sponzorů - Obecní úřad Blatnice, ČSAD Hodonín, České dráhy a Drogerie Heintzová. Hodnotil se nejmiladší účastník, byla udělena ceny poroty, ceny Okawanga a cena odvahy. Hlavním bodem odpoledne bylo vyhlášení těch nejlepších, kteří postupují do celostátního kola 25. listopadu 2001 v KD Semilaso Brno, kde si "zmeří své hlasy" s dalšími muzikanty z celé republiky. Jsou to tři:

Duo do 15-ti let	Bráčové	Blatnice pod Sv. Ant.
Skupina do 15-ti let	Rovnátka	Blatlav
Jednotlivci do 18-ti let	Eva Kufnírová	Veselí nad Moravou
	Jirka Vlček	Zlín
	Darina Peřtová	Otrokovice
Skupina do 18-ti let	DNAJF 4	Otrokovice

Je potěšitelné, že mezi postupujícími jsou i zástupci z Blatnice, proto jim držíme palce. Nejpeknější ale bylo, že po vyhlášení výsledků se všichni sešli na pódiu a společně hráli a zpívali známé trampské písničky. A o tom to vlastně všechno bylo.

V pozdním odpolední vystoupili jako hosté písničkáři, kteří svým věkem již nevyhovovali žádné kategorii - byli značně přerosteni, Karel Černý ze Zlína a "Dědek" Mirek Machalík z Liberského Ostrohu. Zdařilý večer pokračoval country hánem, kde k poslechu, ale i k tanci hrála kapela Staří známí z Veselí nad Moravou. Hrál se a zpívalo téměř až do rána.

Všichni letošní premiéru BRÁNY v Blatnici hodnotili pochvalně, takže je jisté, kde se bude konat BRÁNA 2002.

S. B.

MOTIVY ZE SLOVÁCKA

Kurátor
V. Petrásek při
slavnostním
převzetí vlevo
cimbálová
muzika Pavla
Růžičky, vpravo
Lenka
Jurečková.

V. Petrásek
blahopřeje
Lence
Jurečkové.

V sobotu 16. června 2001 byla v Galerii v Blatnici pod Sv. Antonínkem zahájena výstava obrazů Lenky Jurečkové na motivy „Ze Slovácka“. Úvodní slovo pronesl kurátor Vojtěch Petrásek. Krásnou atmosféru vernisáže podbarvovala cimbálová muzika Pavla Růžičky z Kyjova. K dobré pohodě přispěla svou taneční kreací slečna Marie Hanáková.

J. F.

Mladá umilkyně Marie Hanáková při svých tanečních vystoupeních.

CUKR - SACHARÓZA

Uhlíhydráty se skládají z několika tkrobů, a nicméně základní je glukóza. Sacharóza má dvě základní molekuly - glukózu a fruktózu.

Průmyslový cukr je znám poprvé 2. - 3. století. Krytůf Kolumbus přivezl z Ameriky produkty, které obsahovaly cukr. Tehdy byl cukr nesmírně drahý a mohli si ho dovozit pouze velmi bohatí lidé. Během anglické konvenční blokady proti Napoleonovi nebyla možná dovozu cukru z Indie nebo z Ameriky a Němci i Francouzi ziskovali měnící výroby cukru z řepy místo z cukrové třtiny. Před 150 - 200 lety neexistoval zubní kaz nebo velmi málo. Světová spotřeba cukru je 50 miliónů tun, tj. 17 kg na obyvatele, což je příliš mnoho. Ale mezi těmito spotřebiteli jsou přemnozí: v 30 kg Spojené státy, Velká Británie, Izrael a Švýcarsko. Není tudíž odvíjející, že jsou rekordmanky pokud jde o rakovinu, všechny kardiovaskulární nemoci a AIDS.

CUKR (pod slovem cukr rozumíme od této chvíle sacharózu) přivádí nárazově do metabolismu velké množství prázdných kalorií. V ústech se vlastně ve své prozatím nezmenší. Cukr je jazykem vstřebán a jde přímo do žaludku. Žaludeční šťávy, které se při žvýkání vylučují postupně, se musí vytvořit nárazově, když se jíme cukr. Ten se rozpustí a sestoupí do žaludku. A protože potřeba žaludečních kyselin je okamžitá a naléhavá, dochází k jejich náhle nadprodukci. Tato zvýšená žaludeční aktivita škodí sliznici a vyvolává žaludeční vředy. Všechny jste již zažili pálení žaludku. Tam nadměrná kyselost se musí neutralizovat, aby se „pole vyčistilo“. Nastane první neutralizace odběrem vápníku a magnesia, tj. 1. dekalifikace (odvápnění).

Je známo, že pro asimilaci uhlíhydrátů je nutná přítomnost vitamínů skupiny B. Avšak cukr nepřináší vitamín B. Aby byl tudíž metabolizován, musí cukr vitamín B ukrást z rezervy organismu. Vitamín B je látka, která pomáhá vázat vápník a hořčík v těle. Od chvíle, kdy je tělu odebrán vitamín B nelze po jistou dobu možnost zásobování vápníkem. To je druhý stupeň dekalifikace (kalcifikace je vázání vápníku, který dostáváme do těla potravou, v kostech, zubech, krvi). Můžeme všeobecně tvrdit, že cukr má demineralizující účinek, protože blokuje metabolismus hořčí-

ku. Ale hořčík je spouštěčem kalcifikace a mineralizace (= vázání vápníku a nerostných látek). A zde máte třetí osivňující nebo demineralizující účinek. Tento jev má hluboký psychologický vliv. Při některých nervových potížích stačí tento vyloučit cukr, aby se dosáhlo zlepšení.

Cukr - sacharóza má účinek „rozumětující“ na systém parasympatický a pochopitelně na všechny orgány, které parasympatický systém ovládá. Ohrožuje na malý mozek, který ovládá intelektuální schopnosti člověka. Konzumování cukru tudíž snižuje intelektuální schopnost. Dávka moderním cukr v období zkažení je velkou chybou.

Zahraničními kardiology bylo zjištěno, že kardiovaskulární nemoci nebyly zavazeny konzumováním tuků, jak se dříve věřilo, ale nadměrnou spotřebou cukru.

A v celosvětovém měřítku se nyní oficiálně připouští, že první příčinou infarktu myokardu vychází z nadměrné spotřeby sacharózy.

SOUVISLOST MEZI RAKOVINOU KONEČNÍKOVÉ ČÁSTI TRAČNÍKU A SPOTŘEBOU CUKRU

Totéž platí o sigmoidní divertikulóze (= divertikulóza esovité kličky tračníku). Přesně použití cukru nepřináší vlákninu, nastává zácpa. Říká se, že čokoláda působí zácpu, ale to není ani tak vinou kaka, jako vinou cukru. Protože nepřináší vlákninu do metabolismu střeva, nachází k mechanickému dráždění a peristaltický pohyb je zpomalen. Odpad naší potravy není normálně vylučován a nastává městnání. Membrána, která už není normálně vylučována se postupně mezuluje a tvoří se váček, který nazýváme diverták. Divertikulóza se může vytvořit v esovité kličce tračníku i v konečniku. A protože není výměna mezi jedovatými látkami zle usazenými a organismem, dochází k intoxikaci a výskytu vředů, které se projeví bolestivým krvácením.

Není rozdíl mezi hnědým a bílým cukrem. Bílý cukr je čistější než hnědý. Při výrobě cukru se nejdříve získá hnědý a pak bílý cukr. Ale protože se v průmyslu při výrobě cukru používají přípravky proti kvašení a pěníivosti, vznikne napřed hnědá masa - hnědý cukr, který tyto znečišťující

látky obsahuje. Hnědý cukr, který se prodává v obchodech přírodních produktů, nemůžeme doporučit, stejně tak melasu.

Třtinový cukr - hnědý cukr se může vyrobit z cukrové třtiny stejně jako

z řepy. Schéma průmyslové výroby u třtiny i řepy je stejné. Jediný způsob, jak konzumovat sacharózu přirozeným způsobem je používání produktu z Indie, který nazývají gur nebo paniela. Je to šťáva, která byla pouze koncentrována a obsahuje ještě vitamín B a nemasy. Na rozdíl od toho se zde o cukr rychle absorbuje, jako u rýžového cukru nebo sladového.

Vezmete-li rýžový nebo sladový cukr ve skutečnosti jde maltózu, která se skládá z 1 dílu glukózy + 1 dílu glukózy, zatímco sacharóza (cukr z řepy nebo třtiny) je vyrobena z 1 dílu glukózy + 1 dílu fruktózy. Rozdíl v úrovni asimilace (vstřebávání) je tento:

Při užívání rýžového nebo maltózevého cukru máte úplně vstřebávání maltózy, protože je složena ze 2 dílů glukózy. Říká se, že je to cukr, který se vstřebává na 100%.

Při užívání sacharózy se glukóza vstřebává přímo, ale fruktóza je třeba převést, protože je to glukóza naruby. Jeden produkt našeho metabolismu je enzym „invertal“ (obráceně), který umožňuje přeměnu fruktózy na glukózu. To znamená, že když sníte sacharózu, váš organismus tráví část energie při přeměně fruktózy na glukózu před vstřebáním. A bezapomínejte, že cukr - bílý nebo hnědý - je na 100% podle toho schémata. Naproti tomu koncentrát třtinové šťávy nebo přírodní šťávy z řepy obsahuje pouze 40% sacharózy. A to je dostačující důvod, proč dávat přednost rýžovému nebo ječmennému cukru.

Přesto je si třeba uvědomit, že nadměrná spotřeba rýžového nebo sladového cukru má stejné neblahé následky jako sacharóza, protože jsou to cukry rychle vstřebatelné. Chceme-li ušít moučník nebo jíst něco sladkého, je lepší použít rýžového nebo sladového cukru, ale v každém případě v minimálním množství.

Zapsala: Polohová Maria

KRONIKA VINNÉHO SKLEPA

Bohumil Petrář č. 406

*Je tu tak velká krávnost
vzruše přitom její krásou*

Přichází měsíc září, obávaný měsíc školní mládeže, která po 2 měsících oddychu a prázdninové pohody se vrací do školních lavic, pro blatnické vinaře měsíc radosti a naděje před blížícím se vinobraním.

O blatnických vinicích a vinařích bylo popsáno už hodně papíru. Velkou slávu znamená historicky plně ověřené vlastnictví vinice J. A. Komenského v Blatnici i vlastnictví jiných měšťanů z Uh. Brodu. Leč od všech údajů blatnického staletého vinaření bych chtěl v mém příspěvku trochu odhoučít.

Proč je vino pěstováno od nejstarších dob lidského pokolení jak nám to dokládá Starý i Nový zákon Bible (Noe, Ežau, Kana galilejská)?

Původně snad hroznové bobulky byly kruzamovány jako jiné dary Matky Přírody v původním přírodním stavu. Jejich mačkáním vznikala šťáva jako sladký a příjemný nápoj. Leč nedopitá šťáva, zvláště v krajínách Středozemního moře, nezůstala bez změny. Kvašením se mění v nápoj, který kromě hašení žízne vyvolává jiné účinky na mysl člověka. Dochází ke zvýšení pracovní energie (žádoucí

i netřádnosti, dodává člověku veselější pohled na život a vyvolává otevřenější projev nitra člověka na svět. Ve značné míře zvyšuje komunikační schopnost lidí a od běžných slov hovorových dochází k projevu dokonalějšímu, projevu mlávy rymované nebo i ozdobené melodií. Vzniká píseň. Kolik takových slavných verzů nebo písní vykazuje kultura různých národů zásluhou vína.

A k tomuto momentu bohatosti hodnot vína bych já chtěl z blatnického prostředí věnovat několik řádků.

Značný obchodní rozvoj soukromého blatnického vinařství nastává po 2. světové válce. Nařízení z jejího šťastného zakončení přináší rozšiřování vinic. Možnost cestování jen v hranicích ČR přináší i návštěvnost v českých i slovenských oblastech. Továrny a podniky organizují pro své zaměstnance odborné exkurze a autobusové zájezdy. Většina těchto zájezdů musela mít také kulturní vyžití. A co mohlo být zádanějším kulturním zážitkem pro většinu zájezdníků než posezení ve vinném sklípku vinařských obcí a tudíž také v Blatnici. Zájezdy se musely předem zajit-

řovat, protože nebylo dostatek vinných sklepů, kde bylo možno 40 účastníků autobusu umístit. Žitnívé hosty nebylo třeba k vínu přilít pobízet a brzy se nálada dostává do vyřkých obrátek řeči a zpěvu. Mezi hosty se vždy našli po nějaké té skleničce zpěváci, vyprávěči anekdot, z nichž nejvíce letěly anekdoty politické, které v jiném prostředí nebylo možno tehdy pronášet.

Stovky písní různého ražení vyslechly i adl našeho vinného sklepu starohorského. Někdy tu byl hudební doprovod harmonikáře nebo ozembucha hostů z Valaiska.

Když jsem tak časem pozoroval tu mohlutnost a bohatost této spontánní kultury, napadla mě myšlenka, historicky tyto hodnoty zachytit písemně, než trvale odezní. Proto jsem do boudy zavedl sklepní kroniku, původně jakousi pamětní knihu návštěv účastnických sklepních kolektivů i jedinců i toho jak čas zde strávený byl pro zábavu a rozveselení hostů využit.

V průběhu více jako 30 let jsou listy 3 silných sklepních knih popsány. Mnohé záznamy jsou ozdobeny uměním, k situaci případně mi malbami nebo fotografiemi. Nesou i několik pěkných záznamů zahraničních účastníků.

Jsem velmi rád za tuto šťastnou myšlenku a dnes, kdy už era těchto zájezdů umírá, rád si v některé z těchto knih zařistuji a zavzpomínám na ty minalé veselé chvíle nemotrné minulosti a jejich aktéry, zvláště je-li připojena fotografie.

Tímto svým příspěvkem Blatnického zpravodaje chci dohláti vefejnosti i jiným zájemcům, že vinařský sklep nemusí být jen místem nevázanosti, ale může přinést i "dobré ovoce", a přispět k dobré pověsti blatnického vinaření.

**ZÁVĚREM NĚKOLIK VERŠŮ
V CHRONOLOGICKÉM
POŘÁDKU UVÁDĪM**

*Přemk a svatolásko, rokem Úm je
lasky svatého
Nám jsou svatý křesť, at nám byt
šťastný věčně*

*Antoniak patru vst, dává vst
z svatý tsi
Je nám svatý velmí blaho, křesť svatý
m pěstave!!
Přemk, 18.9.91*

*Křesť svatý je a svatým plati, svatým
ka do vst svatého vst
Úm je svatý, svatým plati, křesť je svatý
at do vst svatý svatý
18.9.91*

*Křesť svatý je svatý křesť v Blahom,
svatým at svatým svatým svatým
Lom svatý křesť, "Úm",
at svatý je svatý svatým svatým
Ka svatý svatým Antoniak
svatým svatým svatým - Svatoška
Svatým Svatoška a svatý svatý
svatý svatým svatým svatým svatým
Ole, Přemk 18.9.92*

*Přemk! Svatoška!! svatý svatý
a svatý jak svatý svatým
svatý svatým, svatý svatý svatý
svatým, svatý svatým*

*Ka svatý svatým, svatý svatý svatým,
svatý svatý svatým svatým svatým!*
Přemk 18.9.92

*Úm svatým svatým
Svatým svatým svatým svatým
svatým svatým svatým
Na svatým svatým svatým
svatým a svatým svatým svatým*

*Úm svatým svatým svatým
svatým svatým svatým svatým
Úm svatým svatým svatým svatým
a svatým svatým svatým svatým*
Úm svatým svatým 1.7.92

**Ó, ty svatý Urbane,
všech vinařů patrono!
Ochraňuj nám vinice,
prosíme Tě velice.**

**Nedopust', by jarní čas
přinesl škodlivý mráz.
Žehnej, aby naše bůdy
měly stále plné sudy.**

*Blahom Brohumel
1988*

*Blahom, Blahom, svatým a svatým
svatým ty svatým svatým svatým
Ty svatým, svatým jak svatým svatým
a svatým svatým svatým svatým*

*Ty svatým svatým
Svatým svatým svatým
Svatým svatým svatým svatým
At Blahom a Svatoška
svatým a svatým svatým a svatým svatým!
Svatým, Svatoška, Svatoška*

18.9.92

*Svatým svatým a svatým svatým,
at svatým svatým svatým svatým svatým
Svatým svatým svatým svatým svatým
at svatým svatým svatým svatým svatým*

*Přemk svatým svatým, svatým svatým svatým
at svatým svatým svatým svatým svatým
Svatým svatým svatým svatým svatým
at svatým svatým svatým svatým svatým*

Úm svatým svatým 18.9.92

Aronika vinného sklepa

Bohumil Petratur
Blatnice č.406

*Tam, kde se vypravil hřbitov hrobařů,
byl náhrobek Čechů, zpráva je mi tu
Na Blatnici vinné sklepy a klety
se skládaly z vinné kvasiny, vinné pěstiny, vinné
Stromy tam byly vinné, slavné
Vinné klety byly vinné, vinné
Č.*

*vinné
se vinné klety, vinné klety je 51 v. a. v.
Tam se klet vinné klety
Tam se skládaly v. a. v. k. v.
Blatnice na Blatnici*

*Byl jsem vinné, vinné jsem vinné
Vinné jsem vinné, vinné jsem
vinné
Č. 406 se vinné se vinné, vinné se vinné
vinné vinné
Vinné vinné, vinné se vinné vinné
Č. 406 se vinné vinné vinné
vinné vinné vinné vinné
vinné vinné vinné vinné*

To jen zlomek mého sklepního pokladu. Všechny verše jsou původní, vytrysklé pohledem oka na jiskrný obsah skleničky vína, vůní zachycenou nozdrami, lahodou dodanou chuťovými buňkami jazyka a konečně přejemným hřejivým posítem v ústíčkách po polknutí. Výkony všech těchto čtyř smyslových činitelů společně vyústí do centra mozkového a pak přichází ozvěna. Výraz rozehřátých hlasivek, toť píseň nebo písemný projev, toť verš nebo malba.

PRO CHVILE ODPOČINKU

PISEŇ O RŮŽÍCH

Žalost

*Ušlechtilá květina růže,
vinné vinné vinné,
vinné jak vinné vinné,
vinné se vinné vinné,
vinné se vinné vinné
Č. 406 vinné*

Ano, jsou to úvodní verše jeho básně o "Pláně růží" od klasika německé poezie z předminulého století. Jsou ze sbírky „Život slavím“ a jsou překrásné. Snad by mi to Vymarský autor nesmrtelného „Fausta“ jistě odpustil, kdyby ještě žil, že jsem si je vypůjčil k zamýšlení nad obyčejnými krásami života, které nám ve spěchu všedního

dne jaksi unikají. Ano, začínáme pomalu ztrácet schopnost se něčemu divit, dětsky žasnout. Stydíme se za fantazii. Lepší je pouze konzumovat a nepřemýšlet, protože je to snadnější a pohodlnější. Diváme se a nevidíme. Slyšíme, ale nevnímáme. Neumíme naslouchat. Sobě, druhým, ba ani přírodě. Býváme často příliš zahleděni jen

sami do sebe. A to nemůže být dobré! V dnešním odděleném světě bychom neměli zapomínat na krásu. Na krásu slova, hudby, písně, na krásu přírody a lidského citu. Krásu se musíme naučit více chápat, milovat, prožívat jí. Víze si jí vážit a toužit po ní, aby nám jednou nechyběla. Protože bez Krásy nelze žít. Tak jako bez lásky. Bez

nich lze jen existovat. Nic víc! Proto teď ten zpěv o růžích

Růže. Už to samotné slovo zašleje ú srdce, zavolí domovem, babiččinu zahrádkou, vůni rodného kraje, zatím vzpomínkou na naše první lásky. Růže tisíckrát předlím a zase znovu a znovu opěvované básníky, hudebníky i umělci těch nejuvůnějších jmen a titulů. Ale především rolníky na polích, pastýři stád, chasními na dědinách, starými, mladými, pasačkami a pasáky i balady.

Růže. Existuje jich bezpočet. Od mnohokvětých polyantek a floriband, solistik a něžných, mňákovitých květů přes dekorativní velkokvěté čajohybridy až po pravou růži stolistou - opravdovou kněžnu mezi vznešenými. Opravdu, jedna krásnější než druhá. Není mezi nimi žádné škaradky, tak jako není nehezké ženy. Obě jsou jenom jinak krásné a pro ty oči, které je milují jsou a vždycky zůstanou těmi nejhezčími na světě! Tak to je a nemůže tomu ani být jinak!

Růže jsou nádherné, když je jaro v plameni. Čas námluv přelét, milostné lonce a zpěvy utichly. Vzedmusé vášně ulehly, ženě se slastně protáhne v teplech, blahodárných paprscích mládeho sluníčka a spokojeně vyděčuje. Připravuje se na největší zázrak přírody - k obnově a zachování svého potomstva. Budí za to pochválena!

A tehdy nastává čas plných růží. Ty mám nejraději. Ty skromné a nenápadné sestřičky lesů, vod a strání, které rozkvetou právě před Antonínskými slavnostmi. To pak leckteré srdce, znavené pízním životem najednou omladne a radostně si poskoci v již nemladé hrudi, když se ty neposodné krásky rozstančí kolem doudny. No tečnete, není to sváteční a požehnaný čas když ta něžná, křehká a okouzlující kráska těle kričí našim Božím krajem? Jaksi by ani nebyla z tohoto světa!

Žel, ten ostavivý, opojný čas plných růží nemá dlouhého trvání. Příliš brzy pomíjí jako všechno, co bývá až neskutečně krásné. Jaká škoda! Pokaždé, když uplyne jejich čas a vřochy lípkové keře, podobny hájovým hárkám odplouvají v mlžném růžovém oparu z hrázek a remízok Bůh ví kam, snad už možná vsáhc podletí, přehne meze u srdce. Bojím se Odcházení. Každý se přece bojí o to, co má rád. Znam ten čas. Znam dobře čas loučení plných růží. Bývám u toba. Tehdy opárně vezmu jednu z těch růžiček i s větévkou do dlaní a nakloním se k ní. Celá se chudinka hned zapýří tou nejobnavější bělorůžovou červení. Je až neskutečně krásná a skoro průzrač-

ná. Jak bezelstné studánky dětských očí. A hle! Na samém dně kalicha jejího okvěti - poslední letošní penízek zlatého, medověho nektaru! Zvolna, polehaučku k ní přivoním. Její jemná, příjemná, nevtrusivá vůně sice ztlíší mysl, ale neakládní srdce. To už asi opět ztíží pro nové vesně... Nevím. V hlubinách svého já cosi zabuší. Nebo je smád touha hříchem...?

Ach ty růže! Jste moudrými a věrnými strážkyněmi našich domovů, našich lásek i našeho štěstí. Ony jsou těmi pevnými, které den co den už od nepaměti, za ranního kurospění otevřou každá svůj „Chrám Jižní svězesi“ pro každého kdo se nestydí a ani nebojí do něj vstoupit! Ony jsou to, které první ve svém okvěti - kalichu rozkoše, posetém třpytivými dýmami ranní rosy políbí první hravý ranní paprsek, který ale ještě předtím jemně už cinknul o špičku věte kostela. To pak zrovna omládnou a ještě více zkrásní! A tolik touží se nám, lidem aspoň trochu podobat! Jak bláho! Ó růže, věčné a věrné společnice básníků, tichých večerů a jiskřivých jiter! Buďtež pozdraveny!

Růže jsou krásné vždycky. Na jare, v období milování i v čase umírání. Ale nejkrásnější jsou asi v náručí nevěsty, u kůže nemocného, rodičky, či v rucech dítěte, když je nese mamince k svátku. A neměně jsou drahocenné v stazodávne věze na stole, pokrytém vyřivaným ubrusem kdesi v sedničce u babičky a dědečka, plně gratulací k té jejich „zbatě“. A nemusí to být zrovna ta „zlatá“ Růže lze darovat vždycky, byť třeba „jen tak“. Jak oni jsou potom rádi! Vždyť ten jejich svět se už scvrkl jen na těch pár drobných, řídkých radostí, vzpomínek a starostí se zdravím! Ach ty růže! Jak jsou krásné a míle! Plně milostí, radostí, díky a lásky! Ano, tak by to mělo být vždycky! Kéž by! Ale může to být i jinak. Třeba když oba, nebo už jen jeden z nich, osamělý, kašle v šerém kouřku Domova polyká hořké slzy zklamání. Tady růže moc nekvete!

Ale je jedna růže, jediná na celém světě, před níž blednou hvězdy, slunce i jasry den. Růže nejvzácnější, nejkrásnější: „Růže - Jižní svězesi“, dobroty, milosrdenství a lásky. Růže celému světu nejdražší! Buď pozdravena Královo růží, země i nebes, spanilá Růže Nazaretská!

Ale nic není na tomto světě stálého. A tak, když odejdou usry, a vystřídají je potom chryzantémy, vznešené dámy pozdního podzimu a tichého rozjímání a povadlá lůka se oblékne do fialové fialového šatů ocunů, nakloní se i čas růží.

Právě tehdy odcházejí. Tíse a nenápadně, aniž to kdo zpozoruje. A zrovna tehdy nás nejvíce pošťebují! Nezapomeňme jim vydatně zavlažit kořán, kam se ukrýla jejich dřívější i budoucí krása, načechrat zrními lože a přikrýt teplou peřinou z chvoji. Copak to není jako u lidí? Ach ty růže!

Ostatně všiml jsem si někdy kolik je v naší obci zeleně? Všude. Všude kam se podíváš. Ba i tam, kde nikdo nebydlí, nepracuje, nešťaloje, kam málokdo chodí. To potěší! A povzbudí na těle i na duchu! V obci je čisto a pořádek. Vřechno tu má své místo a řád. I věci nepořádkové. Tak to má být! V takové obci se dobře žije, v takovém společenství se dobře daří lidem i růžím. Díky za to všem!

Zvláště ale díky všem „holkám“ od „nejmít“ do „nejvíce“ let, které tak vzorně a s takovou láskou obětavě pečují o vzhled naší obce i zahrádku a květy nám jsou nejdražšími a nejvzácnějšími. „Zahrádku věčného spánku a odpočinku“, kde za tou bílou zdi nadobro už končí lidské sny, strasti i radosti. Jaký krásný příklad! Jak veliký poklad a bohatství máme v těch plných rukou! Pravda, jsou v naší obci ještě i osiřelá místa bez okrasné zeleně: co kdyby se jich ujala naše školní mládež? Bylo by to skvělé, ba přímo nádherné! Takže ještě jednou všem, kterým v srdcích kvetou růže, ve jménu krásy našeho života, všem vám poděkování, účtu a lásku. Kéž se k vám přidají další!

*Překrásná lásko, rozstávej, poutání je
a slávy!*

Těšit je to naše srdce!

*Překrásná krásno, smádko je o poutání,
až umoláš!*

*Má z tebe, krásno, třeba
něj nikdy - pro tom, lásko!*

*Překrásná rozo, měkčit se je poutání,
jak smít myšlénky!*

*Někdo má, má je spoutání lásko
Krásy, štěstí i lásky!*

Tady končí má píseň. A pokud se někomu aspoň trochu zalíbila, nechťal moc, ale zasaď růži!

A jestliže se neříbila nikomu, poháň třeba trochu pěvce, ale pochval růži ...!

L. L.

BLATNICKÉ STROMY

Ani si nedovolené představit kolik krásných stromů se nachází v katastrálním území Blatnice pod Sv. Antonínkem, a proto od tohoto čísla Blatnického zpravodaje začneme uveřejňovat fotografie stromů v okolí Blatnic, které nás zaujaly. Prvním z nich je dub, který se nachází pod skládkou v Hájků. Zachytili jsme jej pro Vás jak v podzimní náladě, tak v krásném letním hávu.

BLATNICKÉ STRÍPKY

Blatnické strípky v tomto čísle čerpají zejména z výletu pracovníků Obecního úřadu po Bařovské kanálu a Moravě a dále z návštěvy Obecního zastupitelstva v nově posilovně rekonstruované tělocvičny.

Poslední zábr M. L. před tím, než se rozhodl utopit

Prohlídka rekultivace M. K. se kapitánka Bařovské kanálu

Nesnášná cvičenka po vyčerpávajícím cvičení.

Vzpomeno si na krásu... „Dobrotu a předebrat“

BAŤŮV KANÁL A MORAVA

Rybní rova se naladuje u vnorovského jezera.

Poněvaž již dva roky se neuskutečnil žádný poznávací zájezd pracovníků Obecního úřadu, bylo rozhodnuto, že dne 24.8.2001 vyrazíme všichni na Baťův kanál a na Moravu za poznáním krás Slováků.

Nalodění na loď proběhlo u vnorovského jezera. Na loď byly dopraveny požitaviny (řízky) a tekutiny (pivo) a v 9.⁰⁰ hodin jsme vyrazili vátřic dobrodružství. Plavba po kanále probíhala klidně a všichni obdivovali ovocné stromy na břehu kanálu, které byly obypány modrým ovocem, které ještě neobjevili blatniční sběrači. Byla také zahájena konzumace řízků a piva. Za vnorovským jezem následovala první plavební komora, v které byl rozdíl hladin shora 3 m. Po vyplutí z plavební komory jsme během krátké chvíle minulí Vnorov a Zarazice a zakotvili v přístavišti ve Veselí n. Mor.

Nálada na lodi byla výborná, nikdo na lodi netrpěl mořskou nemocí a tak jsme vyrazili k veselské plavební komoře, kterou jsme zdárně propluli a vyrazili jsme na řeku Moravu. Všichni se kochali pohledem na krásné břehy a po krátké chvíli jsme míjeli deltu potoka Svodnice, který se vlévá do Moravy. Tady se nám podařilo lodi útržkou několik vlasců neopatrných rybářů, kteří nám ze břehu spílali. Ale to už se v dále objevila věž kostela v Uheráckém Ostrohu a nám se otevřel krásný pohled na ostrožský jez. U plavební komory v Uheráckém Ostrohu nastal trochu problém s otvíráním vrat, což nám podstatně nahnoulo časový plán plavby. Po půlhodině bylo vše překonáno a my jsme vyrazili k další plavbě. Za Uheráckým Ostrohem dosahuje Morava místy šířky až 60 m. Po hodině plavby jsme dorazili k plavební komoře u Nedakonice, kde

byly také problémy s otvíráním vrat, takže jsme se rozhodli, že plavbu ukončíme v Kostelanech nad Moravou. Zpáteční plavba již probíhala podstatně rychleji a i „komorování“ bylo rychlejší, takže notně unavení celodenní plavbou jsme se vylodili ve Veselí nad Moravou a po doušku ořoseného piva jsme se šťastně beze ztrát vrátili domů.

Myslím si, že i když plavba byla únavná, byl to pro nás všechny velký zážitek. Taktéž bych chtěl poděkovat Petru Antošovi a jeho spolupracovníkům za zajištění akce a za bezpečnou plavbu.

J. V.

Svatbice se vlévá do Moravy

Náklad na lodi při plavbě byla výborná

FOTOATELIÉR MIROSLAVA MIŠKA

(Blatnice č. 96) - 1. část

Po dohodě s panem Miroslavem Miškem fotografem amatérem budeme od tohoto čísla srovnávat jeho zajímavé fotografie z naší obce.

*Lipa pod Starými Horami
listopad 1960*

„Homazábrava“ stodola (v Důlní) rok 1960. Dnes díln č. 178 vesnice Mláčalova

VÝLET

Ve dnech 29.-31.8.2001 proběhlo na kopci sv. Antonína natáčení nového českého filmu „Výlet“, jehož producentem je Pavel Šolc. Hlavní role ve filmu vytvořili Iva Janžurová, Sabina a Theodora Remundovy a Igor Bareš. Epizodní role vedle paní Marie Petrářové a Filomeny Hanáčkové z Blatnice pod Sv. Ant. vytvořili Dan Bárta, Jiří Macháček, Aňa Geislerová a Martin Šulík. Režisérkou filmu je Alice Nellis a kameraman Ramunas Greičius. Film zachycuje cestu rodiny - matky Míldady, jejich dvou dcer, zeť, babičky a vnuka na Slovensko, kde chtějí rozpráší urnu s popelem otce, který si přál být pochován v rodném kraji. Během cesty dvěma auty, ale bestie hrdinů musí řešit spoustu věcí z minulosti. Natáčení se plně vydařilo a celý padesátiletý štáb byl nadšen krásou přírody i pohostinností lidí. Sama režisérka Alice Nellis prohlásila: „Vlčích jsme se nakonec shodli, že to tak mělo být, protože je tady nádherné.“

První natáčecí den bylo tak krásné. Je jsme si říkali: „Zaplať Pán Bůh za to. Je to tak dopadlo“, uvedla populární herečka Iva Janžurová. K vlastnímu natáčení a k zúkulisi natáčení se vracíme naší fotoreportáží.

J. F.

Filmový štáb v plné přípravě.

Sabina Remundová si chytá voščky

Ještě jednou filmoři v ulci

Theodor Remundová se smělí sdílet z Alice Nellis špekáček

Alice Nellis a Iva Jantsová se a šibariku připravují na další den natáčení

Alta Geislerová a Sabina Remundová při ochutnávce André a Chardonnay

Romanus Grešlus a Sabina Remundová ve skřípku při ochutnávání Rybnícku rybnického.

SPORT

TURNAJ V KOPANÉ ORGANIZACÍ, SPOLKŮ, SDRUŽENÍ A KOALIC

25.6.2001

Zleva směrem: vedoucí družstva Doláček M., Břek M., Schmeister M., Křížek V., Fyškoň L., Maláns V., Šatrník V., trenér Hyšpáček J.

Zleva dřepící: Laga M., Jomou M., Valáček J., Klapa S., Doláček L., kapitán mužstva Tujamoc A. – vítězná mužstva poháru, dispečink + výběr kopané.

Předávání cen na turnaji.

Po skončení jarní sezóny mistrovských utkání uspořádal výbor oddílu kopané tradiční turnaj. Bylo rozhodnuto, že se turnaje nezúčastní současně registrovaní hráči a turnaj nebudou hrát tradiční ulice, ale různé složky, spolky a organizace. Cílem tohoto rozhodnutí bylo, aby se turnaje zúčastnilo co nejvíce hráčů i starší generace. Před turnajem byla provedena dobrá propagace a osloveny všechny spolky a organizace v naší obci. Zpočátku se zdálo, že bude účast dosti velká a bude družstev i více, ale nakonec byla sestavena jenom tři družstva. Mnoho zájemců odradilo teplé počasí a obavy z únavy a zranění. Bylo rozhodnuto, že bude hrát každé družstvo s každým 2 x 30 min. K prvnímu utkání nastoupila proti sobě družstva DISPEČINKU + VÝBOR KOPANÉ versus OSTATNÍ PŘÍCHOZÍ. Utkání bylo vyrovnané a nakonec zvítězilo družstvo DISPEČINKU + VÝBOR KOPANÉ 1:0 brankou Schmeistera M. Poněvadž turnaj hrála jenom tři družstva, bylo rozhodnuto, že po každém utkání se budou kopat penalty a kdo vyhraje, získá do tašky pomocné body. V prvním utkání zvítězilo na penalty družstvo DISPEČINKU + VÝBOR KOPANÉ. Po přestávce na odpočinek nastoupila proti sobě družstva OSTATNÍ PŘÍCHOZÍ a OKAWANGA s výsledkem 1:0, branku dal Vavřík

M. Na penaty vyhrálo OKAWANGO. Po další přestávce na odpočinek se hrálo poslední utkání OKAWANGO versus DISPEČINK + VÝBOR KOPANÉ, které skončilo zasluženým vítězstvím OKAWANGA 2:1, branky za vítěze Míšek R. 2. a poražené Šafinka V1. Na penaty vyhrál Dispečink + výbor kopané. Po tomto utkání se sestavila tabulka turnaje a k velkému překvapení byla velmi vyrovnaná.

- 1) DISPEČINK + VÝBOR KOPANÉ - 2 utkání - 1 výhra - 1 prohra - score 2:2 - pom. body 2
- 2) OKAWANGO - 2 utkání - 1 výhra - 1 prohra - score 2:2 - pom. body 1
- 3) OSTATNÍ PŘIČHOZÍ - 2 utkání - 1 výhra - 1 prohra - score 1:1 - pom. body 0

Vítězem turnaje se stalo družstvo DISPEČINKU + VÝBOR KOPANÉ a kapitán družstva Antonín Trojamec převzal putovní pohár na r. 2001. Za uspořádání turnaje patří pořadatelům velké poděkování.

Ladislav Vyskočil - jednatel oddílu kopané

V utkání nastupí - po utkání kamariád - Vlček M. a Šrámek F.

Nejnávštěvnější turnaj Vyskočil L.

Oslava postupu do okresního přeboru.

Oslava postupu do okresního přeboru.

BLATNÍČI PROJEL OSMNÁCTÝ ROČNÍK EBICYKLU

Osmnáct let putují astronomové každé léto od hvězdárny k hvězdárně po Čechách, Moravě i Slovensku. Stalo se tradiční, že téměř pravidelně přijedou také na Hodonínsko. Okresní hvězdárna ve Veselí nad Moravou se letos stala cílem jejich předposlední etapy. Ještě předtím ale peloton zavítal do kaple na kopci svatého Antonínka. Zde jim podal vyčerpávající výklad o historii poutního místa Jaroslav Trněný. Potom už cykloturisté zamířili na obědsvení do sklepa manželů Jiřího a Hany Cábových.

„První podnik k neobvyklému putování vzešel od jezdeckého studenta gymnázia. Nápad se mu zalíbil. Oslavil jsem proto některé známé, o nichž jsem věděl, že také rádi jezdí na kole a první ročník byl na světě.“ zavzpomínal na dobu před osmnácti lety Jiří Grygar, který až na jednu absenci absolvoval všechny ročníky. Poprvé se na cestu vydalo osmnáct nadšenou. Start byl tehdy v Karlových Varech a cíl ve Veselí nad Moravou. „První ročník jsme nazvali Spomíná jízda astronomů. Navazovali jsme na hnutí

ské tradice, protože jsme stejně jako hnutí plemli, ale pouze hvězdárny.“ uvedl s úsměvem Grygar.

Původně se akcí domnívali, že půjde o jednorázovou akci. Záhy bylo jasné, že by lidé rádi jeli znovu. Plynule proto navázal druhý ročník. Ten se jel již pod nynějším názvem „Ebicykl“ a Veselí nad Moravou do Prešova. Jde o zkratku Expedice na bicyklech. Druhý význam je ukryt záměrnou spletením do kola odrazky a zasvíti na něj z boku reflektor, je vidět, že odrazka při jízdě opisuje zvláštní křivku, které se říká epicykloida.“ vysvětloval druhý původ názvu jeho autor Jiří Grygar. Jak jsme se dále dozvěděli, každý ročník má navíc kódové označení. První byl například nazván Českomoravská Pálava. Ten letošní se jmenoval Českomoravská odysea 2001 a byl určitou připomínkou románu Arthura Clarka Veselná odysea 2001.

Přesněž Jiří Grygar absolvoval více než polovinu trati nemocný, atletička dobrého vína nedolal. Foto: Lenka Fajtková

Každý rok je jiná trasa. Základ ale tvoří návštěvy státních i soukromých hvězdáren, ve kterých cyklisté přesouvají. Pokud to jinak není možné, vezmou poustníci zavědek i střešou školy anebo domu dětí. Základní kádr se postupně zvyšoval až na dnešní padesátku. „Přes padesát účastníků jít nemůžeme. Nyní je to jako francouzská akademie. Nováček může přijít pouze v případě, že někdo vypadne. V zásadě musí jít o lidi, kteří mají kladný vztah k astronomii a navíc jsou schopni ujet zhruba sto kilometrů denně.“ uvedl základní podmínky účasti pětadesátiletý Jiří Grygar, který byl nejstarším účastníkem pelotona.

V Blatnici Jiřího Grygara (na snímku uprostřed) přivítali jeho přátelé bratři Jiří a Michal Cábovi. Bludu zadržely magy hvězdné oblohy. Uvnitř sklepa posun na všechny čekala kultovní vína a nezbytné občerstvení. Foto: Lenka Fajtková

Lenka Fajtková

VOLEJBALOVÝ ODDÍL ŽÁKYNĚ

Vzhledem k tomu, že došlo ke kompletnímu obměnění kádra volejbalového oddílu žákyň naší školy, chceme Vám je představit a zároveň poděkovat sponzorům za to, že pomohli naše žákyně vybavit novými dresy a míči. I když kádr družstva je úzký, doufáme, že se semknou a bude předvádět solidní výkony v rámci okresního přeboru na Uhersko-Hradištska, poněvadž na okrese Hodonín podobná soutěž neexistuje.

Zleva stojí - Denisa Smějíková, Hana Balachová, Lenka Hradková, Kateřina Petrářová. Zleva dřepí - Zuzana Doležalová, Kamilla Kohánová, Petra Křiváková, Veronika Bařňarová. Ležící - Andrea Hyskoštilová

Pátek 13. července 2001 - no mohli jsme si vybrat krásnější datum na zahájení vodáckého putovního tábora po řece Berounce? Pro ty poverčivé smůla, realistům je to jedno - hlavně že jsou prázdniny. Balení a nakládání ale probíhalo už o den dříve a to proto, že začátek našeho putování byl určen na velmi ranní páteční hodiny. Tentokrát nám doprovodné a zásobovací vozidlo dělal bývalý policejní auton - oranžová Avie, kterou nám za úplatu zapůjčili kamarádi vodáci ze Strážnice.

V Dolanech u Písně, dříve než jsme položili našich dvanáct lodí na vodu, začalo pršet. Opravdu povzbudivý začátek. Ale dali jsme se na vodu (přesně řečeno na vodu), tak musíme bojovat (vlastně pádlovat). První den nás čeká jen zahřívací trasa. Asi 7 km do kempu Nadryby. Mraky se trhají, vysvitlo i sluníčko. Dřevo na táborák usychá. Vidáci se samovolně třídí do čtyřech skupin:

- dospěláci od 30 let výše
- skoro-dospěláci 16 - 18 let
- rýdobydospěláci 14 - 16 let
- potěr 6 - 14 let

Celkem 27 více či méně zdatných vodáků.

Rozdělení se ukazuje jako velmi užitečné při stanovení denních služeb v naší polní kuchyni, kdy je vždy spravedlivě zastoupena každá kategorie. Někteří jedinci pod nepatrným nátlakem rádi spolupracovali s kucharkami každodenně (byli tímto pozasluzě odměněni za mírné prohrávky).

Další den svítí sluníčko od samého rána a my se fádne mažeme, protože prevence je důležitá a trasa dlouhá, až do Liblína. A po cestě nás čeká suchozemský výstup na dvě zříceniny Libštejn a Krašov. I když jsme prevenci nepodceňili a celý den dodržovali pitný režim, večer nastává kolektivní ošetřování spálené kůže a hašení žízně.

Třetí den na vodě, trasa Liblín - Zvíkovec. K odpolední se stahují mraky a večer nám příroda ukazuje, co umí. Blesky, hromy až zaléhá v uších, teče do stanů, co není fádne přikotveno - létá. Snažíme se udržet v suchu hlavně spacáky a sporák.

Čtvrtý den máme kromě 18 kilometrů po vodě naplánovanou pěti túru do chráněné krajinné oblasti Skryjské jezírka. Kdyby nepřišlo, nemělo by to chybu. I přes nepřízeň počasí dorazíme zveselá do tábořiště Bránov. Hurá - mají tu teplou sprechu a postavený velký vojenský stan, kde se můžeme všichni společně bavit.

A už je tu úterý. Vyrážíme žasně, protože na programu je Klivoklák, ke kterému musíme nejdříve doplovit a pak asi 5 km dohlápat. Na hrádě nás uvítali slovy: "Kobopak tu máme? Zájezd naštráco?" Museli jsme tak pro nezavědomé osoby působit, protože každý druhý nesl v ruce kyblík od Primalessy. Toho zavazadlo se totiž po mnoha zkušenostech s převážením lodí osvědčilo. Když se pořádně uzavře víko, tak dovnitř netoče. Takže se v něm převážně převážá a přenáší cenné věci, doklady, peněženky, tisky, foťáky a suché oblečení (u kuláček v kyblíčku najdete i cigarety a zapalovač). Po prohlídce nádvoří a fenešnických dílen sedáme do lodí, cílová stanice je Nizbor.

Ve středu ráno je naplánovaný větší nákup čerstvých potravin do kuchyně. A ejhle - v celém Nizboru je dopoledne vyplaty elektrický proud. Automatické dveře do obchodu nám automaticky otevřít paní prodáváčka, potraviny vybíráme téměř pomalu, chladicí boxy nechladí a tečou, součet položek klapká paní pokladní na kalkulačce - prostě kovbojka. Ale co by člověk neudělal pro svícené hladové krky. Na středeční etapu budeme určitě všichni dlouho vzpomínat a to díky splavnému kanálu řeky Berounky, který protéká, jak jinak, Berounem.

Voda teče jako o závod a hned v prvních metrech kanálu je lahůdka - sjízdný jez. Polovina lidí projela bez potíží.

ROZENÍ NA

Narození:

Rolencová Natálie — Blatnice 177
Cícha Jonáš — Blatnice 448

SRATKY

Sňatky:

Pavel Bílek — Blatnice 692
Alena Hrošíková — Ostrožská Lhota 18
Miroslav Láskab — Blatnice 258
Leona Štěpánková — Nová Lhota 220
Pavel Němečický — Blatnice 431
Tajana Hreutsovová — Bělorusko
Petr Pavelka — Blatnice 715
Mgr. Kamila Zimčíková
Cícha Pavel — Blatnice 360
Marie Vyskočilová — Blatnice 158

ÚMRTÍ

Úmrtí:

František Petratur — Blatnice 453
František Lancuch — Blatnice 560
Josef Vyskočil — Blatnice 485
Stanislav Máchal — Blatnice 458
František Vavřík — Blatnice 76
Anežka Sládková — Blatnice 244
Ludmila Valčíková — Blatnice 512

OBILEUM

Naši jubilanti:

Bachan Jaroslav — Blatnice 297 75 let
Peprnová Marie — Blatnice 97 75 let
Valčíková Anna — Blatnice 677 80 let
Petratur Antonín — Blatnice 451 85 let
Maluková Ludmila — Blatnice 611 85 let

Zlatá svatba:

Josef Hanák — Blatnice 362
Marie Dominiková
Jaroslav Bachan — Blatnice 297
Drahomíra Bešlíková

Další posádky se pořádnou koupou a nedobrovolně "vysedávají" z lodi. Tam plave pádlo, tuhle barel s nářím svačinou, o kousek dál tenisky. Na konci asi 800 m dlouhého kanálu plovoucí předměty odchyťávají dva nářím kajácků, protože jsou rychlí a své lodě ovládají s přehledem.

Konstatování vzniklé situace:

- ruhličky jsou mírně rozmášené
- postrádá se jedna flanelová košile, křídlovka a dvojce boty
- uplavalo jedno pádlo
- jedna parádní díra v lodi jménem Gonzáles
- pak tu máme instruktorku Lenku, která si v záta k úrdci dodržování pitného režimu napila se i vody z Berounky. Moji ji nechutnala, proto další den nuceně odpočívala a nemohla s námi jít na velký španěl.

Počasi se na jeden den umoudřilo a my si vyřádili lesem a polem, cestou - necestou, ke Koněpruským jeskyním. Stály za to.

V plátek opět lje jako z krone, takže si ani nemůžeme pořádně vychutnat dojmy z návštěvy Karlštejna. I na známou Velkou a Malou Ameriku se vydávají jen otrlí chlapy. Vtichmi společně ale máme o zážitek víc, protože jsme v podhradí navštívili muzeum voskových figurín a kaleidoskopické kino. Svačtinu jsme šnědli pod mostem, aby nám nenavíhla, a po řece krájíme dál mlí za mlí až na konečnou, což jsou pro nás Dobručkovice u Prahy. Tradiční závěrečný velký táborák se nekonek, protože vše, to znamená i dřevu, je tužšíně mokré a ono to ani není ono, když vám u ohně teče za krk.

V síhoku na sebe vřichní oblékají to nejsoušší a nejčistší, protože jedeme tentokrát už vlakem, do Prahy. A přece tam nebudeme dělat ostudu. Dorost se těší na rozchod, ale nejdřív jsem je slákal na kulturu - Multimediální show Sv. Michala. Podle reakcí soudím, že někdo nelitoval.

Pak už jen vedoucí doufali, že se vřichní sejdou na hlavní nádraží včas, ve zdavní, v plném počtu, beze ztrát a že vodáckí společně plní dojmů šťastně dorazí domů.

PODĀŘILOSE !!!!!

S. B.

BLAHOPRĀNÍ

Začátkem května se dožila blatnická rodačka a naše spolužačka, čtenářka a dopisovatelka Blatnického zpravodaje, Božena Barviková, rozená Sluchliková, 75 let. Nikdy nezapomněla na svůj rodný kraj a na svētoce Antonína, který ji provází životem a o Jeho kapličku se stará nad Teplícemi v Čechách. Káž Bůh a tento svētec ji chrání další roky v životě.

To jí ze srdce přeji její spolužáci S. B. M. B. a další přátelé

Provozovna: TISKOVÉ a REKLAMNÍ SLUŽBY

Masarykova 128, 698 01 Veselí nad Moravou, TEL/ FAX: 0631 / 32 62 55

Pracovní doba: PO - PÁ 8.00 - 12.00 13.00 - 16.30 SO zavřeno

- * kopírování černé: max A3
- * kopírování laser color digital max A3
- * velkoformátové: max 910 x 3300 mm
- * plotník Tříčís. post. ultrav. (včetně tenzů)
- * výhled zatek a jiných návrhových řešení
- * plotník letáčkových přehledů (tisk na dvoře, zveržení, zesilání, diplomaty, ad. spisy...)
- * mobil WWW
- * tiskárny ve SLOVÁCKY a SLOVÁCKÝCH NOVINÁCH (Mělkovi, přístroj vč. graf. úpravy...)

- * tisk a média, * reklama
- * sazba brožur, zpravodajů, letáků...
- * tisk (malotiskárny i velkotiskárny)
- * sazba pečat., termu, infobídné
- * frezání papíru

Prodej psacích strojů, kaligrafických, skartovacích, laminátových, vazební a jiné kancelářské techniky a spotřebních materiálů (tužky, pero...)

Nové: od 1. 10 2001 rozšíření nabídky (tužky, skartovací a laminátové stroje, výkup použitých cartridů)

účet: postisk frezování kaligrafie a tisků od 100 ks nálema, do 100 ks desková črta.
Kadenožka a díře k potisku jsou za základní ceny, náložka a více než 100 drahů.

F. Chludil, 0603 53 62 25
0604 27 39 95
e-mail: f.chludil@quick.cz

Provozovna: KANCELÁŘSKÉ a ŠKOLNÍ POTŘEBY

Kompletní sortiment, maloobchodní i velkoobchodní dodávky, rozvoz zboží, kopírování

Svatoplukova 1650, 698 01 Veselí nad Moravou, tel.: 0631 / 32 37 49

Pracovní doba: PO - PÁ 8.00 - 17.00 SO 8.00 - 11.00

UVAŽUJETE KAM ULOŽIT PENÍZE ?

LIŠKA MÁ PRO VÁS VÝHODNÉ ŘEŠENÍ !!

Českomoravská stavební spořitelna Vám Vaše peníze rozšíří v státní podporu + úrok + jistotu.

ZÍSKÁTE - finanční prostředky na opravu domu, přestavbu
bytového jádra, půdní vestavbu a k tomu vysoké zhodnocení
Vašich úspor - čistý roční výnos až 14,4%.

VĚK PRO STAVEBNÍ SPOŘENÍ NEROZHODUJE.

Chcete se informovat o svých možnostech,
nebo Vám bude končit pětiletá smlouva s "Liškou"?

Mohu být Váš poradce - přijedu a projednám
vše o stavebním spoření, o možnostech úvěru a o tom co
Vám Českomoravská stavební spořitelna může nabídnout.

Věčkové informace o stavebním spoření
Vám ochotně poskytnu.

Cíhová Ludmila
Vrbavé č. 583
696 71 Blatná pod Sv. Aní
Tel.: 0631 / 331 394

12	TEKUTY	ROZPO- ROVAT	VHRÁT FOOTBAL	OWOBENI	M	PRMÁT	KOLA- VAT SLAVY ZP. OVA LID	KOMBINA- SA	NAŠE ŘEKA	TOTO rusky	M	POMOC	PRÉRIE	PROTIVA	ZOHAVIT MAJŠTAL						
BLEPČ ZVUK					MĚSTI V POLSKU						OSUD U BĚHOVNA										
ODSOU- VAT HLÁSKY					SPZ OSTRAVY						DEŠKA ZEMANICE										
RUSKÝ FYZIK					HEBROU- FOUR						1										
RÁDCE MOHA- MEDA					MIKRO AUC REKNA					BOJŮRNA LACIVINA											
					MAKRO- MIL					STANOVKA NA BRODCH											
ST. ŽENIT MIST- NOST					AGENCY ALDORING				ANTONNY JE NABO					NĚMEC KARETM HRA	POPRAVY- CI VAV. ŽEN						
					4				LINČA NĚM												
RÍMSKÁ 4			JENOM				MLÉČO BAND					JE- MIST DÁVKA									
			OVOCE				NARITÝ STOM					PLANETA									
POSLAN DOPIS								KORALO- VY LIFE					SPZ BARIKÁD								
								ODAJE					KOLPACI NADOBÁ								
SPORTO- VEC							OSUDLIVÁ LUMBA														
							ROSE DINA LINA														
M	MILN Z JANOVNA				SPZ KOMBÁNA					HŘÁTI											
					MIL DOPRAVA					PODOKA											
SPZ BYČINKU											LENIK				5						
					KOLO- OPICE						BELE- VAT PLAT				BODAVÝ FMYZ						
					KUJNY NEKOST																
SPZ PRAHY			ČIN				OSTRVAL BONOLK						AMA SPIT VROCH								
			SPZ POSKU				NEJUNAR						MAKROSKY ZEMANICE								
PROVA- DIT TYPOVE ZKOUSKY								AMANUS						PRED- LOKNO							
								OM- STEH						STANOK MISTO							
ANMO- VAT									TROPICKÉ OVOCE												
									SPLEK TAVEN												
										OSTRY PRŮZVUK											
										M	SPZ OLMOU- CE	CHEM. ZN. ESTYTOU MAGNOM- TICK				LEKAL SAND				INT	MISTO V STOPE
													ZEMŘIT								
										CHEM. ZN. OBAMA			PRINC- MIL								
					KRA					SP. VILA- MISTO					CHEM. ZN. RAZENA						
					M	2				ČAS				PODE MIL							
						2															
					FINANC- NĚ NEPŘIS- PLATY																
					VICHY U TYRSE OHOVIC																
										JÍZDA TAXI											
Měl jste v noci nějaké bolesti?					HLUČA- VEC						UŠLECH- TILY VĚM.										

ALL
SOLUTIONS
FOR
YOUR
BUSINESS
AND
PERSONAL
LIFE
CALL
US
NOW
ON
1-800-
800-
8000
OR
VISIT
US
ON
WWW.
800-
800-
8000.COM

Budova základní školy v Blatnici pod
Sv. Ant. v roce 1910 ještě bez přístavby na
pravé straně.

